

Jó Pajtás

2020. III. 19.

74. évf., 10. szám

Fotó: Gothárd Ferenc Alpár

Március 21. – az erdők világnapja

Tavaszköszöntő

Jártál-e planetáriumban?

Hetek óta kacsintgat rám egy ruha az egyik kirakatból. Annyira, de annyira jól néz ki, hogy el sem tudom mondani, le sem tudom írni, és valószínűleg, ha ez mégis sikerülne, el sem hinnék, hogy ilyen menő dolgok létezhetnek. Egy szónak is száz a vége: eldöntöttem, hogy az enyém lesz, kerül, amibe kerül. Több tervet is készítettem. Először anyát környékeztem meg. Este, mikor hazaért, finom teával vártam, még szendvicset is készítettem neki, és vidáman kérdeztem, hogy érzi magát, milyen volt a napja. Mint az hamarosan kiderült, ennél átlászóbb ötlettel elő sem állhattam volna. Nektek sem ajánlom ezt a fortélyt, öt perc alatt le lehet bukni vele, és aztán csak a szülők jókedvétől függ az ügy végkimenetele. Időközben apa is megérkezett, mód felett viccesnek találta az én gondosan előkészített akciót, ezért megegyeztek abban, hogy mindketten beszállnak a ruhabizniszbe. Máris leporoltam a malacperselyt, és elhatároztam, folytatom a gyűjtést. Következő áldozatom a nagy volt. Bár általában engedékeny, vele mégis trükkösebben kezdtem a beszélgetést. Dicsértem a falon függő fényképeken viselt kosztümjeit, a fülében lógó ékszert, az új hajszínét, és valószínűleg egy kissé elragadtattam magam, mert arra ocsúdtam, hogy az elém tett tejberizs felett ódákat zengek annak finomságáról. Így ő is hamar leleplezett, kacagással fogadta a

vágyamat, és a zsebembe csúsztatott egy kis hozzájárulást. Még így sem volt elég pénzem, ezért egyéb eszközökhöz kellett folyamodnom: sulis után segítettam a szomszédban levő zöldséges üzletben, és még a Justin Bieber-gyűjteményem is eladtam Sárinak (most már úgymis más stílus képviselő), aki már régóta szeretné megkaparintani a cikkeket és poszttereket sokaságát.

A sok munkának köszönhetően megtelt a persely, boldogan nyugtáztam, hogy a ruhán kívül még egyéb csecsebecskékre is futja, és örömben azonnal vásárolni invitáltam Hajni barátnőmet. Itt kezdődött csak az igazi baj. Túlságosan megtetszett egy rózsaszín körömlakk (hétvégeente kifesthetem végre a körmeimet), a szívemhez nőtt egy puha sál, és a hajba valóim is mind kóppott darabok voltak. Észre sem vettem, és a megtakarított bankjegyek szépen kifolytak az ujjaim közül. Ilyen mérges már rég voltam magamra! Miért ilyen nehéz beosztani a pénztárcám tartalmát (ha véletlen kerül bele valami)? Mindenesetre elővettem egy füzetet, és gondosan belevezettem a jelenlegi állást: bevétel 0, kiadás 1435. A szüleim szerint a hajcsatokkal együtt a tanulópénzt is alaposan megfizettem. Hajni szerint azonnal meg kell nézmem az Egy boltkóros naplója című filmet. Szerintem pedig a legjobb, ha ezentúl csukott szemmel sétálok az üzletek előtt.

A gépek etikája*

Korunk meghatározó trendje a gépek, közlekedési, orvosi és más eszközök intelligenciájának növekedése. Már a jelenünk része, hogy intelligens, szoftver által vezérelt gépek és robotok jelennek meg az utakon, a munkahelyeken és a háztartásokban. A közöttünk élő okos gépek programozása a technológiai problémák mellett súlyos etikai és morális dilemmákat is felvet.

A növekvő önállóságú gépek döntéseinek morális vonatkozásai is vannak/lesznek – a gépet meg kell tanítani arra, hogy elválassza a jót a rossztól. De hogyan jelenik meg az etikai értékrend, a morál a számítógépes kódban? És egyáltalán: miféle értékrend és miféle morál?

Nézzünk egy valós példát! Viszonylag régóta a piacon van egy robot, amit arra fejlesztettek ki, hogy emléktettesse a betegeket, időseket, memóriazavarral küzdő pácienseket a napi gyógyszerbevitelre, ellenőrizze az adagolást, dokumentálja az adatokat. Elsőre talán egyszerűnek tűnik ez a folyamat, ami jó célt szolgál, és nincs benne etikai buktató. És mégis, ebben a viszonylag egyszerűnek tűnő folyamatban is vannak morális dilemmák. Például: hogyan cselekedjen a robot, ha a beteg elutasítja a gyógyszert? Megengedheti, hogy kihagyja az aznapi adagot, de ezzel kárt okozhat a betegnek. Ragaszkodhat hozzá, erőszakosabban is felléphet, hogy bevegye a beteg a gyógyszert, de vajon meddig mehet el?

És egyáltalán: ezeket a döntési lehetőségeket ki határozza meg: egy programozó, egy orvos vagy egy jogász? Nehéz megmondani. Ember és gép érintkezését hajlamosak vagyunk kizárólag programozási kérdésnek tekinteni, de ez csak fél igazság, az etikai kérdések is fontos részét képezik a problémának.

* Az etika a filozófiának az az ága, amely az emberi viselkedést vizsgálja. Olyan kérdésekkel foglalkozik, mint hogyan kellene élnünk, mi az igazságosság, a helyes és helytelen cselekvés.)

Tóth Tamara

Petőfi Sándor

Járnak, kelnek sokan zöld erdőben...

Járnak, kelnek sokan zöld erdőben;
Vagyon a nap épen lemenőben.
Rózsákat fest utósó sugára
Dombtetőre, lombok sudarára.
De veszik ők mindezt csekélyebbnek,
Semhogy rajta megörvendezzenek;
Párosult két vadgalamb bűgása –
Ebben fakad örömök forrása.
Járok, kelek én is zöld erdőben.
Nap lementén van gyönyörűségem,
Nap lementén, nap piros sugarán,
Amint játszik a lombok sudarán.
Csak ne volna galambok bűgása –
Ebben fakad bánatom forrása;
Mert ha látom szép páros voltokat,
Megsiratnom kell árva magamat.

Paál László: Erdő mélye

Középiskola a tóparton

Topolyán gyönyörű környezetben, a tó partján találhatjuk meg a Mezőgazdasági Középiskolát. A gyerekek számos szak közül választhatnak, ezek között van négy- és hároméves képzés is. A négyéves képzések közé tartozik a *mezőgazdasági technikus*, *állategészségügyi és élelmiszeripari technikus* irányzat, ezek a legnépszerűbbek. A hároméves szakokon *hentes*, *pék*, *virágtermesztő* és *konyhakertész*, valamint *mezőgépező és -szerelő* irányzatok közül választhatnak az érdeklődők.

Az iskolában kiváló, szakképzett tanárok dolgoznak, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy **Pósa Attila** gyógyszerismeretet és gyakorlatot oktató tanár januárban *Szent Szávdíjban* részesült. A tanárok azon fáradoznak, hogy olyan tudást adjanak át diákjaiknak, ami a mai, modern valóságot tükrözi, és lépést tart a fejlődéssel. Tudásukat a tanulók a mindennapi életben is tudják alkalmazni, mivel az iskola jól felszerelt tangazdasággal rendelkezik.

A tanintézmény népes, megközelítőleg 1200 tanulója van, körülbelül 80 százalékuk utazó diák, sokan nemcsak a községből, hanem távolabbról utaznak. Számukra készült el a kollégium, amely csaknem 100 diáknak nyújt majd otthont szeptembertől.

Az iskola sportcsarnokáról is híres, mivel nemcsak a diákok használják, hanem sok rendezvényt is tartanak itt, ilyen például az EXPO Nemzetközi Mezőgazdasági és Gazdasági Kiállítás, amelynek már több éve a tornaterem ad otthont.

Igaz, hogy az intézmény épülete kicsit messze van Topolya központjától, de buszokkal is tudnak utazni a diákok a város és az iskola között.

Az iskola negyedikes tanulója, **Tari Ádám** az állategészségügyi szakra jár, erről mesélt bővebben. Ádám számára sohasem volt kérdés,

hogy mivel szeretne foglalkozni, a gazdálkodás áll legközelebb hozzá, ezért választotta ezt az iskolát. Számára a nehézségeket a szaktantárgyak okozták, de ahogy ő fogalmaz – tanulással túl lehet élni.

Aki itt tölti a középiskolás éveit, számos élményt szerez, az érdekes társaság mellett rengeteg program is várja a diákokat, ilyenek például a különféle kiállítások, ahol saját szemükkel is láthatják az éppen aktuális fejlesztéseket. Ami minden gyerek számára a legérdekesebb élmény, az egyértelműen a kirándulás: gyönyörű helyekre jutottak el. Ádámék például Olaszországban töltöttek el pár napot.

– Csak olyan diákoknak ajánlom, akik tényleg szeretik az állatokat és a mezőgazdaságot, valamint nagyon kitartóak – mondta Ádám.

Ha tehát a mezőgazdaságban otthon vagy, esetleg az állatokat is szereted, és szívesen foglalkoznál velük, akkor biztos, hogy ez a középiskola a jó választás számodra.

Dér Judit

Dér Judit mezőgazdasági technikusnak tanul, első. Ő azért választotta ezt a szakot, mivel otthon is mezőgazdasággal foglalkoznak, és szereti is az állatokat.

– Nagyon tetszik az iskola, kicsit nehéz volt az elején, de egy idő után megszoktam, van egy pár jó fej tanár, de persze eléggé szigorúak is. A legjobban annak örülök, hogy rengeteg új barát-ra tettem szert.

A gyakorlati órák a legérdekesebbek számára, mert, mint mondja, sokkal izgalmasabbak a tanóráknál. Juditnak egyedül az nem tetszik, hogy mindig délelőtti váltásban van, szóval minden reggel korán kell kelnie, de ez szeptembertől változik.

Tari Ádám

Az iskola tangazdaságának termései

Pontosság és türelem

Mindenki, aki az ápolói szakmát választja hivatásának, idejét és energiáját arra áldozza, hogy másoknak segítsen. Ezek az emberek, szinte egytől egyig egyáltalán nem az anyagi dolgok érdekében választották ezt a szakmát, hanem mert egyszerűen a vérükben van az önzetlenség. Sokszor saját érdekeiket teszik félre, csak azért, hogy másokon segítsenek. A betegek mellett vannak mindig, figyelnek, gondoskodnak róluk, gyakran lelki segítséget nyújtanak, hisz a nehéz percekben elkel pár kedves szó, gesztus. A legtöbben nincsenek tisztába egy egészségügyi ápoló feladataival és kötelességeivel.

Kéringer Karina harmadéves az Újvidéki Egyetem Orvostudományi Kara egészségügyi ápolás szakán. Mindennapjairól és terveiről mesélt, remélve, hogy ezzel másokat is inspirál.

– Miért ezt a szakot választottad?

– Egészségügyi középiskolát végeztem Zentán, ahol az ápolástan tantárgyat oktató tanárnőim nagyon megszerettették velem ezt a hivatást. Így nem is volt kérdés, hogy továbbiakban is ezt szeretném tanulni.

– Mit szeretsz legjobban a szakmádban?

– Amiért szeretem ezt a szakmát, az a gyors, pontos és jó döntéshozatalok elsajátítása, az esetek megfigyelése, élettapasztalatok szerzése, ami nem mindenkinek adatik meg.

– Mi tartozik egy ápoló feladatai közé?

– Sok feladata van egy nővérnek, de talán a legfontosabb, amire tudunk építeni, az a bizalmas kapcsolat kiépítése a beteggel! Mi vagyunk, akik a legtöbb időt töltjük a pácienssel, ezért a türelmünkkel, odafigyelésünkkel, kedvességünkkel segíthetjük a beteget a felépülésben.

– Hogy néz ki egy átlagos napod?

– Egy napom általában az egyetemi előadások hallgatásából és a klinikákon való gyakorlatokból áll. Mindig van valami új, amit megismerünk, tapasztalunk vagy elsajátítunk. Azt szeretem legjobban, amikor a műtőben különböző műtéteken vehetünk részt mint megfigyelők.

– Milyen tulajdonságai vannak egy jó ápolónak?

– Amikor betegként érkezünk egy egészségügyi intézménybe, elsőként a nővérrel találkozunk. Fontos az első benyomás. Empatikus

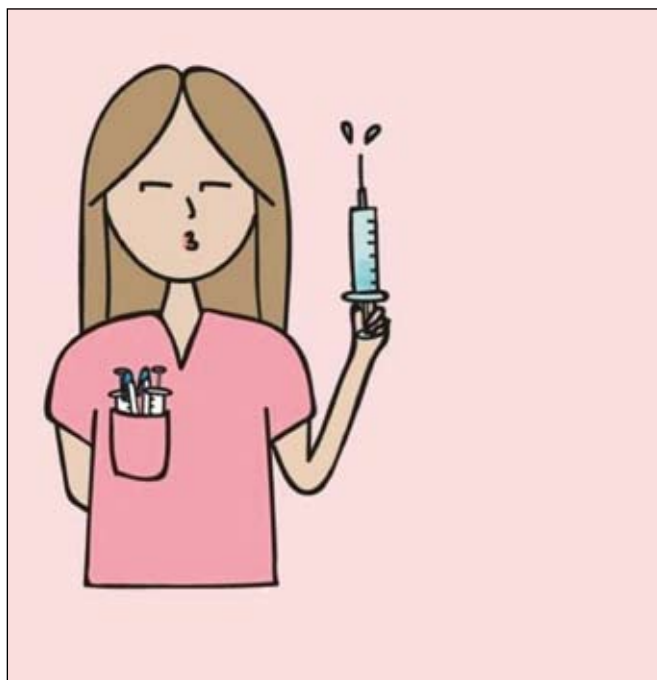
legyen, türelmes, megbízható, kommunikatív, gyorsan és pontosan cselekvő, határozott...

– Mik a terveid az egyetem elvégzése után?

– Előbb szeretném a mesterképzést elvégezni, utána pedig elhelyezkedni egy középiskolában mint ápolástan tanárnő.

Ha te is szeretnél egyszer majd az egészségügyben tevékenykedni, jó kiindulópont lenne, ha egy egészségügyi középiskolában folytatnád tanulmányaidat. Vajdaságban Szabadkán, Zentán, Zomborban és Újvidéken találhatók ezek az iskolák. Következő számunkban a szabadkai egészségügyi középiskolát fogjuk bemutatni, érdemes lesz elolvasni a cikket!

eve

Akinek az alkotás öröm

Kujundzić Tifani a jövőjét is a képzőművészet területén képzelel el

Kujundzić Tifani, a szabadkai Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola hatodik osztályos tanulója már egészen korán a kezébe vette a ceruzát. Kiskora óta tehetségesen rajzol. Ezt több hazai és külföldi rajzpályázaton nyert díj is bizonyítja. Az EmArt Műhely növendéként is több sikeres versenyt és pályázatot tudhat maga mögött. Munkáival többször találkozhattunk a Jó Pajtásban is. A képzőművészet szeretetéről és a jövőbeli terveiről beszélgettünk vele.

■ **Mikor kezdte el a képzőművészettel foglalkozni?**

– Hároméves koromban. Anyukám és a nagypapám is rajzolt. Édesanyám hároméves korom óta tanít rajzolni.

■ **Mióta vagy az EmArt Műhely tagja?**

– Már akkor szerettem volna a műhely tagja lenni, amikor elkezdtem az első osztályt, csak akkor még nem lehetett. Amikor befejeztem a negyedik osztályt, rögtön csatlakoztam.

■ **Milyen sikereket értél el a képzőművészet területén? Melyikre vagy a legbüszkébb?**

– Sok ország rajzpályázatán értem el sikereket. Kaptam díjat Kínából, Új-Zélandból és Magyarországról is. Arra vagyok a legbüszkébb, hogy 2017-ben megválasztottak a legjobb képzőművészeknek.

■ **Melyik technikával szeretsz dolgozni?**

– Legjobban festeni szeretek és grafitral rajzolni. Igazából mindegyik technika jó, csak az a lényeg, hogy alkotassak.

■ **Mit érzel alkotás közben?**

– Olyankor teljesen ki kapcsolok. Csak arra figye-

Kujundzić Tifani

lek, hogy minél jobb és szebb legyen az alkotás, amin dolgozok. Arra törekszem, hogy közben minél többet fejlődjek.

■ **Szoktál otthon, a saját örömeire rajzolni?**

– Igen. Olyankor általában mesefigurákat rajzolok, vagy tájképeket festek.

■ **Más tantárgyakból is jársz versenyekre?**

– Nem, csak képzőművészetből.

■ **Mik a jövőbeli terveid?**

– Magyarországon szeretnék középiskolába járni. Ha minden jól megy, szeretnék Párizsban a Disney-nél rajzolni, vagy divattervezőként dolgozni.

■ **Arra az esetre, ha mindez nem sikerül, van B-terved?**

– Nincs. Mindenképp szeretnék valamilyen rajzzal kapcsolatos dologgal foglalkozni.

■ **Szeretnéd átadni a tudásodat másoknak? Szeretnél rajztanárként dolgozni?**

– Ebbe még nem gondoltam bele. Lehetséges. Ha egyszer lesz gyerekm, biztosan meg fogom tanítani rajzolni.

■ **Mit üzennél azoknak, akik képzőművészettel szeretnének foglalkozni?**

– Nagy kitartás kell hozzá, és nem szabad feladni. Velem is történt már olyan, hogy fel akartam adni valamit rajzolás közben, mert valamit elrontottam. Azután kijavítottam, és jó lett a végeredmény.

Szöveg és fotó:
Szalma Brigitta

PÁLYÁZAT

Versünnepe Délvidéken

A csókai Móra Ferenc Magyar Művelődési Egyesület értesíti az érdeklődőket, hogy ezúttal is vállalja a vajdasági elődöntő megszervezését. A versenyre az általános iskolák alsós és felsős diákjai, valamint középiskolások jelentkezhetnek, illetve felnőtt, hivatásos előadóművészeti végzettséggel **nem** rendelkező résztvevők is.

A vajdasági elődöntőt **2020. március 28-án**, szombaton, 10 órai kezdettel tartják meg Csókán, a Móra Ferenc Magyar Művelődési Egyesület székházában (Tisza mente utca/Potiska 18.).

Benevezni **csak magyar szerző alkotásával (vers vagy próza)** lehet, ajánlottan (nem kötelezően) a kiemelt évfordulós szerzőktől.

AZ IDEI KIEMELT ÉVFORDULÓK:

Tolnai Ottó – Szerbia (1940)

Domonkos István – Szerbia (1940)

Dobos László – Felvidék (1930–2014)

Reményik Sándor – Erdély
(1890–1941)

Sáfáry László – Kárpátalja
(1910–1943)

Szabó Lőrinc (1900–1957)

Faludy György (1910–2006)

Csoóri Sándor (1930–2016)

Bella István (1940–2006)

A kategóriák legjobbjai részt vesznek azon a nemzetközi megmérettetésen, amelyet 2020. június 6-án, Budapesten, a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán tartanak meg.

A vajdasági elődöntőre **2020. március 23-áig** lehet jelentkezni Tóth Líviánál, a Móra Ferenc MME irodalmi csoportjának vezetőjénél a hetnap.livia@gmail.com e-mail-címen, Kiss Tóth Erikánál, a Móra Ferenc MME elnökénél a kisstotherika15@gmail.com e-mail-címen, illetve levélben a következő postacímen: **Móra Ferenc Magyar Művelődési Egyesület, Potiska 18., 23320 Csóka.**

A jelentkezésben tüntessék fel a versenyző adatait (név, osztály, helység, iskola vagy művelődési egyesület), a felkészítő tanár vagy a kísérő nevét és elérhetőségét (telefonszám vagy e-mail), a választott mű címét és időtartamát.

Óbecsei szavalók sikerei

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
 És áhitattal ejtsétek a szót,
 A nyelv ma néktek végső menedéket,
 A nyelv ma tündérvár és katakomba,
 Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek!
 E drága nyelvet porrá ne törjétek,
 Ne nyúljon hozzá avatatlanul
 Senki: ne szaggassátok szírmait
 A rózsafának, mely hóban virul.
 Úgy beszéljen ki-ki magyarul,
 Mintha imádkozna,
 Mintha aranyat, tömjént, myrrhát hozna!
 És aki költő, az legyen király,
 És pap és próféta és soha más.
 Nem illik daróc főpapi talárhoz,
 S királyi nyelvhez koldus-dadogás.
 Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
 Vigyázzatok: a nyelv ma szent kehely,
 Ki borát issza: Élet borát issza,
 Előre néz s csak néha-néha vissza –
 S a kelyhet többé nem engedi el!
 (Reményik Sándor: Az íge)

Március 3-án tartották meg a Népkönyvtár dísztermében a Népem költője elnevezésű községi szavalóversenyt.

Először **Rab Virág Éva** könyvtáros köszöntötte magyar és szerb nyelven a versenyzőket, majd bemutatta a bírálóbizottságot. Mint elmondta, a kétnyelvű, háromkategóriás ver-

senyre összesen 62 versenyző jelentkezett. A szavalók mindannyian jól értelmezték a kiválasztott, nekik illő verseket. Sokan kortárs magyar költők versét választották.

Az alsósok korcsoportjában élmény volt hallani Árvai Ágnes, Romhányi József, Ljubiwoje Ršumović, Dobrica Erić, Kovács Barbara, Lackfi János, Jovan Jovanović Zmaj... verseit.

A felsősök Várnai Zseni, Mentovits Éva, Jovan Jovanović Zmaj, Csorba Béla, Dsida Jenő, Heltai Jenő, Vladimir Antić, Reményik Sándor, Aranyosi Ervin, Dobos Dániel, Kovács Barbara, Desanka Maksimović, Ágai Ágnes, Dobrica Erić verseit mondták.

Mint minden szavalóverseny, ez is eredményhirdetéssel végződött. A bírálóbizottság **Varnyú Ilona** nyugdíjas magyartanár, **Stefanov Marija** könyvtáros, **Šijačić Elizabeta** könyvtáros és **dr. Kulcsár Sarolta** tanítónő összeteltben a következő döntést hozta:

A március 14-én és 15-én Bácsan megtartandó körzeti szavalóversenyre továbbjutott:

Az alsósok közül: 1. **Kádas Dávid** (Óbecse, Petőfi Sándor Általános Iskola), 2. **Milan Blažić** (Óbecse, Sever Đurkić Általános Iskola), 3. **Katarina Jovanović** (Pétterréve, Samu Mihály Általános Iskola).

A felsősök kategóriájából: 1. **Bátori Flórián** (Óbecse, Petőfi Sándor Általános Iskola), 2.

A középiskolások legjobbjai

Ivana Onjin (Óbecse, Sever Đurkić Általános Iskola), **3. Herbatényi Botond** (Óbecse, Petőfi Sándor Általános Iskola).

A középiskolások közül: 1. **Sladana Tančić** (Műszaki Középiskola), 2. **Milana Despotović** (Óbecsei Gimnázium), 3. **Isidora Živković** (Óbecsei Gimnázium).

Gratulálunk, sok sikert!

Koncz Erzsébet

Az alsós győztesek

A felsős győztesek

Hív a tavasz – jelmezverseny

A tavasz első napján Óbecsén Lovas Díjanta, a Népkönyvtár igazgatója Hív a tavasz címmel játékos, táncos jelmezversenyt szervezett, melyet a könyvtár dísztermében tartottak. A talpalávalót az óbecsei Katicabogarak Együttes húzta. Igazi farsangi buli volt, nem maradt el a hagyományos farsangi fánk sem. Hogy hogyan kellett megenni? A madzagon lógó csomagokhoz nem volt szabad kézzel hozzáérni! Jó buli volt! A zenekar tagjai döntötték el, hogy kié volt a legötletesebb jelmez:

1. **Pivnički Ivan**, 2. **Kúti Hanna**, 3. **Đaković Maša**.

K. E.

A nyertesek és a zenekar

Kirándulás

Egy szép februári napon elmentünk Zentára.

Ingyenes volt, mert díszeket készítettünk húsvétkor, ezeket eladtuk, és abból a pénzből, amit összejött, elmentünk kirándulni. A magyarcsernyei ovisok és diákok mentek. Reggel elindultunk a busszal, kísérők is jöttek, akik vigyáztak ránk. Zentára értünk, a Kamaraszínházban volt az előadás, aminek a címe A három aranygyűrű. Nekem nagyon tetszett, mert hét színész volt, és többször is átöltöztek más-más szereplőnek, meg azért is, mert sok éneklés volt benne. A díszlet is jó volt, tetszett, ahogy be volt rendezve a színpad. A másik helyszínen az előcsarnokban voltak játékok és bohócmutatványok is.

Sajnos délből már indultunk haza, pedig én még maradtam volna.

Ördög Viktória, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Könyvismertető

A Lúdas Matyit Fazekas Mihály 1804-ben írta meg. Ezt a könyvet házi olvasmányként olvastuk 6. osztályban.

Matyi egy nagyon okos, bátor, ügyes és erős fiú volt. Matyiéknek volt 20 lúdjuk, ezeket elvitte a döbrögi vásárra eladni. Döbrögi úr féláron akarta megvenni a ludakat, de a mi Matyink nem adta, mert az édesanyja azt mondta neki, hogy senkinek se adja féláron. Így hát Matyira ötvenet vág-tak. Megfogadta, hogy háromszor visszaadja ezt a verést.

Nekem a könyv nagyon tetszett, mert Matyi volt a legbátrabb hős ebben a történetben.

Juhász Attila, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Tisztelt Sándor!

Azért írok ma magának levelet, mert az iskolában Önről tanulunk, és nagyon tetszenek a versei és a munkássága. Kedvenc versem az Anyám tyúkjá. Szeretném, ha tudná, hogy nagyon tisztulem Önt, és minden vágyam, hogy egyszer találkozassunk.

Öszinte tisztelője: Horvát Oszkár

Padé, 2020. március 5.

Horvát Oszkár, 5. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

Kedves Petőfi Sándor!

Ma olvastam el a János vitéz című elbeszélő költeményét, ami nagy hatással volt rám.

Kedvelem az olyan meséket, melyekben tündérek, óriások szerepelnek, és amelyeknek boldog vége van. Ez viszont mindent felülmutat! A valóság keveredik a mesével. A főhősnek számtalan próbát kell kiállnia, hogy elnyerje szerelmét. A legjobban az a rész tetszett, amikor a főhős Tündérország kapuit védő lényekkel küzdött.

Nagyon szép, izgalmas mű, amit mindenkinek ajánlani fogok. Kedvet kaptam a többi műve elolvasásához is. Izgatottan várom őket.

Üdvözzel: Trenka Dorina

Padé, 2020.03.05.

Trenka Dorina, 5. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

Üdvözlét, kedves Barátom!

Ma olvastam a verseidet. Bevallom, nagyon tetszettek.

Nem is gondoltam, hogy ennyi költeményed van. Sokat még nem ismerem, de majd utánanézek. Nagyon népszerű vagy itt a falumban. Sokan ismerik a neved. Szavalóversenyt is rendeznek, ahol a te verseidet adják elő.

Szeretnék minél többet megtudni rólad, a családról és a faludról. Mikor lesz egy kis szabadidőd? Honnan veszed az ihletet a verseidhez? Várom mielőbbi választod.

Tisztelettel: Rajongód, Sztefan

Padé, 2020.március 5.

Kővágó Sztefan, 5. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

A március

*A március egy boldog hónap,
el is jön talán már holnap.
És jókedvet hozhat,
akárcsak a sok ünnep.*

*Ekkor van a nőnap,
ez is a boldogság szekerét nyomja.
A nők számára,
valamint gondot rak a férfiak vállára.*

*Nekem plusz örömet hoz,
hogy most van a szülinapom.
De nem biztos, hogy ez olyan jó lehet,
mivel én egy évvel öregebb lettem.*

**Tóth Bagi Kristóf, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Május

*Orgonailatban fürdőző május,
madárfütttyől hangos a tisztás,
csalafinta szellő hintáztatja a faágan a virágot.
Szaladgáló bogarak
aranyló ég alatt.
Ó, szép május,
te vagy a legszebb hónap.*

**Szabó Léna, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

A padtársam

A padtársamat Čerkezović Larának hívják. Az iskolában ismertem meg, de előtte már párszor láttam.

Hosszú, barna haja van. Középmagas. Szemüveges, barna színű a szemüvege. A szeme színe kék, általában rövid ujjú pólóban és vékonyabb nadrágban jár iskolába. A kedvence a rózsaszín. Lara nagyon kedves, okos, vicces és szép lány. Gyönyörűen rajzol. Nemcsak magyarórán ülünk együtt, hanem törin is. Kedvenc állatai: róka, delfin, leopárd. Szoktunk irkálni Instagramon. Az első beszélgetésünk az volt, hogy válaszolt a történetemre, és azon „veszekedtünk”, hogy ki a szebb. Meg lehet benne bízni.

Larát azért kedvelem, mert segítőkész, és számíthatok rá. Tetszik a stílusa. Remélem, egyszer tudunk találkozni valahol.

Kokrehel Henrietta, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kalmár Viola, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

A padtárs

Az én padtársamat Márknak hívják. Elsőben találkoztunk először, mivel egy osztályba kerültem vele. Rögtön tudtam, hogy a legjobb barátom lesz.

Ő focira jár és teniszre. A haja fekete, mint az éj, a szeme barna. 30 és 40 kiló között van. 145 centiméter magas. Segítőkéss, mert amikor nem figyelek és megkérdézem, akkor mindig válaszol. Kedves, mert ha éhes vagyok, ad az ételéből. Jóságos, mert ha nem mentem iskolába, mindig átadja a házát. Néha komputerezik és szlottozik. Amikor hideg van, bakancsot vesz fel, hosszú nadrágot, zoknit, pólót és kabátot, sapkát és sálát. Amikor meleg van, cipőt húz a lábára. Néha bokazoknit vesz fel. Ilyenkor többnyire rövidnadrágot és rövid ujjú pólót visel. Kedvenc színe a citromsárga. Együtt focizunk és megyünk néha edzésre. Iskola előtt, ha találkozunk, együtt megyünk. A kedvenc tantárgya a torna.

Azért ülök vele, mert segítőkész, odafigyel órán, ha azt mondja a tanárnő, hogy azt csinálunk, amit akarunk, akkor mindig megrögtet.

Szerintem nagyon jó padtárs, és remélem, hogy ez így is marad.

Varsi Ádám, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Egy napom

A takaró lassan csúszik le rólam. Már minden porcikámban érzem, hogy reggel van. Próbálok visszahúzni magamra a takarót. Nem akarok felkelni, de anya nem hagyja, és végleg lehúzza rólam a takarót.

– Jó reggelt! – mondja vidáman.

– Mi ebben a jó?! Még csak 6:15...

Morcosan, kócosan nekilátok készülődni, lassan indul a reggel. Kinek van kedve a táskába pakolni és iskolába menni?! Ez nem egy Instastory, ez a valóság: felelések, dolgozatok várnak rám. Nagy nehezen elindulok a barátnőmmel az iskola felé. Az út odáig nem túl hosszú, de mi addig jó sok mindent meg tudunk beszélni. Egyik óra követi a másikat, a szünetek zajosak. A felelések ötösek, dolgozatok letudva. Nem is olyan szörnyű ez a délelőtt, mint ahogyan azt reggel gondoltam. Úgy tűnik, gyorsabban elmúlt, mint a reggeli készülődésem a tükör előtt. Farkaséhesen hazavánszorgok. Végre netezhetnék egy kicsit, de megszólal egy hang: anya arra biztat, hogy kezdjem el a házi feladatomat. Nyafogok, hisztizek, de a vége az, hogy csak nekilátok. Pikk-pakk kész is. Ebéd után szakkörök, s már este is van. Vacsora, fürdés, a jól megérdemelt netezés – a nap fénypontja.

Hullafáradtan ágyba zuhanok, lassan a takaró is rám kerül.

Sötét Biborka, 6. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Muhi Rebeka, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Téli éj

A kései Nap elfárad,
a Hold váltja, s hoz
nyugodalmat, jó pihenést,
álmokat, reményt.
Csillagoktól szeplős az ég,
erről szól az éj,
minden lény szemére álom hull,
éppen úgy,
miképpen hó hull falumra
szépen, nyugodtan.
Micsoda megnyugvás ez,
mindig az éj teszi ezt.
Még fáradt vándorok állnak,
kinn a messzeségben várnak,
szemükre is álom hull,
de holnap vár a munka!

Farkas Írisz, 7. osztály,

Vuk Karadžić iskola, Bajmok

Kedves Patrik!

Azért írom ezt a levelet, hogy elújságoljam, mi történt velem a hétvégén.

Apának Budapestre kellett utaznia a díjkiosztóra, így az egész család vele ment. Útközben sok mindent láttunk. Amikor odaértünk, elmentünk az állatkertbe. Voltunk a központban fagyizni és a Duna parton sétálni. Három órára mentünk a díjkiosztóra. Őszintén szólva eléggé sokat kellett várnunk, hogy elkezdődjön a műsor. Egyszer csak kiszóltatták apát. Ő a második legjobb csirketenyésztőnek járó díjat érdemelte ki. Az ünnepség után vacsorával kínáltak bennünket. Este tíz órakor indultunk haza.

Sajnos nem tudtunk nálatok, Szegeden megállni, mert már késő este volt!

A fárasztó nap után boldogan érkeztünk Becsére. Örültünk, hogy együtt lehettünk.

Üdvözlettel: unokatesód, Dominik

Óbecse, 2020. jan. 21.

Deák Dominik, 4. osztály, Petőfi Sándor, Óbecse

Szia, Dominik!

Másodikosok voltunk, amikor elmentél tőlünk, mert Németországba költöztetek.

Té hogy vagy, milyen a sulid?

Nálunk azóta nagy változások vannak az iskolában, még új nevet is kapott! Most már Tehetséggondozó Általános Iskola. Elejében én sem értettem, mi ez. Amikor elmondták, hogy plusz óráink lesznek, később megyünk haza, azt gondoltam magamban, épp ez hiányzott! Lehetett választani, ki milyen órára szeretne menni. Én az angolt, a matekot, a szerbet és a kedvencemet, az informatikát választottam. Van még rajz, atlétika, magyar és közeledés. Most már látom, ez az egész terv nem is olyan rossz! Itt jegyeket nem kapunk, hanem gyakorolunk, feladatokat oldunk meg. Van szünetünk is, ekkor csináljuk a házi feladatot. Otthonra már csak a tanulnivaló marad. Tudod, az meg csitt-csatt megy!!!! Addig, míg be nem csúszik a gyengébb jegy!!!

Ha lesz időd, írj! Sokat kell tanulnod?

Barátokat biztos szereztél, hogy hívják őket?

Mit csinálsz szabadidődben?

Üdvözlettel: Balázs

Óbecse, 2020. jan. 21.

Szemendri Balázs, 4. osztály, Petőfi Sándor, Óbecse

Ha akarom, autó, ha akarom, repülő

Az utóbbi két-három évben új irányt vett a repülő autó fejlesztése. Három izgalmas technológiai trend jelent meg. Az egyik az elektromos mobilitás gyors fejlődése: hirtelen lettek viszonylag könnyű, nagy kapacitású akkumulátorok, erős villanymotorok. A második a hidrogénalapú tüzelőanyagcellás járművek fejlesztésének felpörgése, ami azért ígéretes, mert hidrogénben tárolva egyrészt sokkal kisebb súly mellett lehet magunkkal cipelni azt az energiát, ami akkumulátorban tárolva a repülésben eléggé hátrányos, nagy súlyt jelent, másrészt a kiürült hidrogéntartály gyorsabban feltölthető, mint amilyen gyorsan a lemerült akkut újra lehet tölteni. A harmadik a dróntechnológia fejlődése. Résztint az önvezetés képessége, részint a több függőleges tengelyű légcsavarral megoldott, nekifutást nem igénylő emelés-hajtás annyira biztonságossá és egyszerűvé teszi a repülést, hogy megnyílhat az út a tömeges rövidtávú légi közlekedés felé.

Valójában nem is igazán egy autóról van szó, ami repülni is tud, ha kell, hanem egy olyan utaskabinról, ami egy kerekes alváza illetve autóként, egy légcsavarral felszerelt keretbe pattintva viszont már repülőgépként funkcionál. Az autó-jelleg ott is elveszni látszik, hogy ezek az elképzelések már nem elsősorban fogyasztói termékek akarnak lenni, sokkal inkább egy új típusú közösségi közlekedési lehetőség látszik kibontakozni.

Surena IV szelfizni is tud

Fúrni, írni és szelfizni is tud egy újabb, Iránban előállított, emberszerű robot, aminek remek egyensúlyérzéke is van. A Surena IV nevű modellt úgy tervezték, hogy tudjon reagálni a környezetére, így például az ember mozdulatait is le tudja másolni, és egyetlen talajon is tud menni.

Egyre több olyan robotot terveznek manapság, amelyek mindinkább hasonlítanak az emberekre külsőre és „belsőre” is, azaz már olyan képességekkel is rendelkeznek, amelyekre mi képesek vagyunk.

A Teheráni Egyetemen évek óta fejlesztenek humanoid robotokat. Az elsőt egy évtizede mutatták be, annak a Surena nevet adták, azóta pedig már három újabb verzióját is megalkották.

Most leplezték le a legújabb fejlesztésüket, a Surena IV-et, ami sokkal többet tud már, mint elődei. A robotot egy 50 fős kutatócsapat hozta létre négy év alatt. A vezető kutató elmondta, hogy elsősorban arra törekedtek, hogy Surena minél szorosabb kapcsolatot alakíthasson ki a környezetével.

A járás, a beszéd és a tárgyak megfogása és megtartása már gyerekjáték számára. Tud például villanyfűróval fűrni, utánozni egy ember mozdulatait, sőt, mivel igazi XXI. századi robot, még szelfizik is!

A modellnek kiváló az egyensúlyérzéke is, ezt is bizonyította abban a videóban, amit nemrég tettek közzé róla a YouTube-on. (szeretlekmagyarorszag.hu)

Kétezer éves római tőr

Egy 2 ezer éves, ezüst markolatú tőrre bukkantak egy németországi lelőhelyen – számol be a Live Science. A fegyver egy római katona sírjából került elő, a férfi minden bizonnyal a helyi

germán törzsekkel harcolt. A 35 centiméter hosszú penge, illetve díszes hüvelye annyira elroz-

dásodott, hogy 9 hónapot vett igénybe a helyreállításuk. Bettina Tremmel, a vesztfáliai műemlékvédelmi szervezet munkatársa szerint nem volt szokás a rómaiak körében, hogy a katonákat fegyverükkel temessék el.

A kardot, hüvelyét és a hozzá tartozó díszes övet egy 19 éves gyakornok azonosította a Haltern am See-nél folyó ásatáson. (ng.hu)

Tavaszköszöntő

Gyorsan duzzadó és kipattanó rügyek, a bokrok között és az erdei tisztásokon virágokat kereső, zümmögő méhek, csapongó citromlepkék jellemzik a márciust, mind hangosabbá és sokszínűbbé váló madárkórus az áprilist, a május pedig kilombosodott, zöldbe borult fáival és bokraival, a fészkekben lapuló tojásokkal és fiókákkal már maga a beteljesülés. A tavasz lüktetése szinte tapintható. Az erdőben, a mezőn, a mocsárban, a nádvilágban, a parkokban és a kiskertekben olyan gyors változások szemtanúi lehetünk, ami még a technika ezer vívmányához, nemegyszer ördögös megoldásaihoz szokott ember számára is elképesztő vagy – mondjuk inkább úgy – csodálatos lehet. A fekete bodza ágain duzzadó rügyeket néhány nap múlva már mint zöld levélkét látjuk viszont, az éjszakai esőt követően gombák nőnek szinte a semmiből, a barna varangy lerakott petéi pedig egyik hétvégéről a másikra apró, fekete lárvákká, fűszálakon kapaszkodó ebihalaká alakulnak. A tavasz a természet megújulásának évmilliók óta ismétlődő csodája.

vak partjára vagy a csobogó patakok mellé, ahol, bár talán teljesen eltérő környezetben, a mottó mindig ugyanaz marad: láss, figyelj, tapasztalj, és próbáld minél jobban megismerni a körülötted élő, lüktető természetet!

A márciustól májusig tartó időszak nagyszerű alkalmat kínál arra, hogy – persze csak biztos távoból – megfigyeljük egy gémtelep vagy, ahogy nagyon találóan nevezik, gémfalu tavasszal induló életét. A Tiszát ma már, sajnos, csak helyenként kísérő, a fejszéket és a láncfűrészeket szerencsésen megúsó fűz-nyár ligeterdőkben több vegyes gémtelep is van. Kora tavasszal rendszerint a szürke gémek jelennek meg először a telepen. Igazgatják a tavalyról megmaradt fészkeket, vagy éppen újakat építenek. Ha tehetik, a magas fák koronájában készítik a természetükhez képest meglepően kis gallyfészkeiket. Március végén már javában építkeznek, hordják

figyelhetünk meg. A vegyes gémtelepeken, első sorban a folyókat kísérő ligeterdőkben gyakori társalköltő a déli elterjedésű üstökös gémt. Társainál később, csak április végén, május elején érkezik haza nyugat-afrikai telelőhelyeiről. A vegyes gémtelepen mindig nagy a forgalom. Az egyik fészkekben fiókák követelik hangosan ketyegve az eleséget, a másokban még tojásokat melenget az öreg madár, s mindig akadnak építkezők is, amelyek néha a dolog könnyebbik oldalát választva egy óvatlan pillanatban a szomszéd fészkekből csennek el egy-egy ágacskát az otthonukhoz. A hatvanas években rendszeresen táboroztunk gémtelep közelében. Figyeltük a kolónia életét, a közeli földekre induló és onnan érkező madarakat, a fészkekben ülő fiatalokat. A telep gyarapodását, a fiókák növekvő étvágyát a talajt borító szederdzsungel egyre fehérebbé váló levelei jelezték.

Barna kánya

Szürke gém

A hétköznapiak ilyenkor még tanulással telnek, de a hétvégeken már vár az erdő és a mező. Használjuk ki ezeket a napokat, kiránduljunk, töltsünk minél több időt a szabadban! Tanuljunk meg örülni az első zöld fűszálaknak, az illatozó virágoknak, a felettük repülő lepkéknek és tarka potrohú poszméheknek, hallgassuk a távoli Afrikából hazatért fülemülék csattogását, valamint a petézni érkező barna varangyok, ásbékák halk vartyogását. Ha csak egy mód van rá, menjünk ki a terepre, a fák közé, a folyók és a ta-

a fákról letört vagy a földön talált száraz ágakat, áprilisban pedig már költenek is. Másodikként a bakcsók bukkannak fel a gémfaluban. A különösen szép nászruhájú madaraknak április utolsó napjaitól teljesek a fészkeik. Két hullámban, március-április, illetve április-május fordulóján térnek haza afrikai téli szállásukról a hófehér, díztollakkal ékes kis kócsagok. A költésük ezért nagyon elhúzódik. Május elején a párok egy részének már tojásai vannak, másokat még a nyár derekán is fészeképítés közben

A lármája miatt már a távoból hallható és a sajátos illata miatt messziről érezhető gémtelep egyéb állatokat is a közelbe csábít. A barna kanyák nem véletlenül fészkelnek a közelben. Gyakran különböző rágcsálók mellett fiatal bakcsókat és kis kócsagokat is szákmányoltak. Rendszeresen látogatták a telepet éjszakánként a rókák is, hogy a szegényes fészkekből a vihar után földre hullott fiókákat és a különböző táplálékmaradványokat összeszedjék.

Sch. E.

Fülemüle

Bakcsó

Baleset az erdőn

Nagy, nagy csönd az erdőn, alszik még a szél is, nem zörgeti az ágakat. Aztán egy korai vadmadárfüttty. Valahonnan, távolból felelet rikkan rá.

Harkály kopog a fa kérgén. Odalenn, a gyökerek közt meg fürge gyík cikázik elő. S egyszerre átszillan a teli lombokon az első éles napsugár. Megvirradt.

Mókus Marci dörzsöli a szemét odafönn az öreg tölgy tetején, nyújtózkodik, s átugrik a másik ágra. Ott, a fa odvában van az élestára, kikapar egy szem duzzadt makkot, rácsálni kezdi. Apró szeme villogva néz körül. Eszébe jut, hogy ilyenkor legkellemesebb a friss napocska, hát sebesen lekúszik a tölgyről, kifut az erdőszélre, s egy magányosan álló cserfán folytatja a reggelijét. Ott jobban éri a nap, nem fogják el előle a sűrű lombok. Eszeget, és elégedett a világgal.

Hirtelen nehézkes léptek, súlyos csörtetés hallatszik a bokrok közt. Mókus Marci már tudja, hogy Szaniszló, a vaddisznó is fölkelt, s reggeli sétájára indult. Meghúzza magát odafönn az ágon, mert Szaniszlóval jobb nem találkozni. Hatalmaskodó, örök békétlen fickó. Kívált, ha olyan apró legény akad útjába, mint Mókus Marci, az előtt szívesen fitogtatja erejét. Már látni is a félelmetes, jól megtermett alakot, amint magában fújtatva elhalad a bokrok közt, s szítja a világot.

Szaniszló már ilyen. Ha véletlenül jökedvűen ébredt is, nem mutatja, mert azt hiszi, ártana a tekintélyének. Maradjon ő csak a mihaszna erdei népség szemében zord, nagy haragú hatalmasság, akkor majd nem mernek komázni vele, mint az alázatos nyúlal, vagy a gyámoltalan kis sünnel.

Mókus Marci hát lapit a magasban. Talán észre sem veszi Szaniszló. Megy tovább.

Igen ám, de amint odafönn elmélkedik, a síkos makkhéj nem megcsúszik a körme között? S aztán zsupsz le, egyenest a fa alatt elhaladó vaddisznó orrára koppan.

– Mi volt ez? – hördül föl Szaniszló, és kurta nyakát a magasba szegi. Csak úgy reszket méltatlankodó haragjában.

– Á, te vagy az? – veszi észre Marcit a levelek közt.

– Te mersz velem kötekedni? Onnan hajigálsz, te gazember? Megállj csak!

Marci egy reszketés. Alig jön ki hang összeszorult torkán:

– Szaniszló... bocsáss meg... én nem hajigáltalak, csak kipottyant a kezemből egy árva szem makk...

– Úgy? És épp az orromra, mi? Csúffá akarsz tenni, hogy aztán elhíreszteld mindenfelé, micsoda nagy hős vagy te! Azonnal gyere le, itt a földön légy vitéz!

– Fáj a lábam... nem bírok lemenni... – nyögi Mókus Marci félénken.

– Csak fölmászni tudtál? Meg hajigálni?

Hiába itt minden szó, kifogás, bocsánatkérés. Szaniszló apró, mélyen ülő szeme szikrázik a haragtól, és Mókus Marciban csak úgy didereg a félsz.

– Nem jössz le tüstént?! – röffent föl még egyszer Szaniszló, s mikor látja, hogy Marci csak annál jobban odalapul a cserfa törzséhez, föl villan félelmetes páros agyara.

– Nem jössz gazfickó? Úgyis jó! – s azzal nekiesik a cser erős gyökérzetének, ássa, furkálja, szagatja agyarával.

Szegény Marciban elhül a vér. Ez a méregzsák még a végén kiássa a fát és megtámadja őt! Mit tegyen? Segítségért kiáltson? Ki olyan bolond, hogy Szaniszlóval szembeszálljon? Figyel lefelé, hogy túrja, fúrja a földet a gyökerek alatt a dühöngő ellenség.

Közben jókora földhányás veszi már körül a fát, az erős gyökérszálak kimerednek, s Szaniszló nekiszánja magát, hogy leterítse a törzset. Aláilleszti agyará a karvastagságú, szívós gyökérnek, megfeszül és... reccs!

Marci csak ennyit hall odafönn, behunyja a szemét, várja, hogy most zuhan el vele a cserfa. De semmi. Csak egy iszonyú ordítás odalenn, és Szaniszló a földre borulva üvölt.

Nem a gyökér recscent ki, hanem a fél agyara. Bög, jajong, átkozódik, sivalkodik éktelenül.

Nem telik bele két szemhunyorítás, már oda gyűlnek a riadalomra az erdő lakói. Csóválja lompos farkát a róka, hümmög a borz, hegyezi hosszú fülét a nyúl, de meg se nyikkan, úgy tiszteli vergődésében is Szaniszlót.

Csak a vidám rigó rikkantja el magát az ágon:

– Pórus! Járt a vaddisznó, félagyarú Szaniszló!

– Mi lesz velem? Mi lesz velem? – süvöltözik a földön Szaniszló, s most az egyszer meg sem hallja a rigó gúnyolódását.

– Az lesz, hogy tüstént indulsz a fogorvoshoz... – recsegi száraz hangján a megmenekült cserfa alsó ágán himbálódzó harkály.

– Jaj, jaj... Mackó Bandihoz? – rémülődik Szaniszló. – Nem megyek...

– Miért ne mennél? Nem a lábad tört ki, csak az agyad!

Nagy keservesen föltápszkodik hát Szaniszló, s indul az erdő keleti végébe, Mackó Bandi barlangi rendelőjébe. Vele tart a jószívű sünn, az alázatos nyúl pedig az öccsével kettesben hurcolja utánuk a kitorított agyart. A harkály előttük röpül, s óvakodva, a fakoronák között ugrálva követi őket Mókus Marci is. Hiába akarta széttepní az előbb Szaniszló, azért most mégis sajnálja.

Mackó Bandi az egyetlen, akitől még Szaniszló is fél. Nemcsak most, mikor betegként kocog hozzá, besavanyodott képpel, de még akkor is tisztelte, mikor agyara teljes pompájában meredt elő a szájából.

Mackó Bandi derék, öreg doktor. Hosszú ideig tanulta a városban a gyógyító mesterséget, s kampós fogóival, rejtelmes szerszámaival szívesen segít akármelyik erdei betegen. Csak épp az olyan örök verekedő, komisz frátereket nem kedveli, amilyen Szaniszló. Mikor meglátja, összefonja két karját széles, fehérköpenyes mellén.

– No, végre neked is ellátta a bajodat valaki? – bólogat rosszállón. – Ül be ide, a székre!

Szaniszló meg sem nyikkan, csak lesi riadozva, mi következik most. Közben a betegkísérők elmondják a szigorú doktornak, hogy esett, mint esett, hogy Szaniszló agyara belereccsent a cserfába.

Vizsgálódik, kopogtat sokáig Mackó Bandi, még a pápaszemét is föl rakja, aztán félre vonul, tanácskozni a másik doktorral, a harkállyal.

– Hát visszaragasztjuk az agyadarat, Szaniszló, most az egyszer még szerencséd volt. Hanem azt megmondom előre: ez a megjavított agy már nem arra való, hogy verekedj, hadakozz, fákat döntögess vele! – hirdeti ki végül az ítéletet.

Szaniszló hálálkodva rőfög. Rá sem ismerni már: mintha egy növény-dék-bárány lelke költözött volna beléje. S türelmesen, pissz nélkül állja, hogy Mackó Bandi friss fenyőgyantával megragassza, vékony hánccsal odarögzítse a helyére a levált agyart. Mikor végre elkészült a műtét, reszkető inakkal tápszkodik föl, nem győzi köszönetetni a segítséget.

Mackó Bandi ránéz, szigorún:

– Amíg a gyanta meg nem szárad, addig mást, mint tejbekását, nem ehetsz! Megértetted?

S ha elgondoljuk, a csúfságon kívül éppen elég nagy büntetés volt ez Szaniszlónak.

Vidor Miklós meséje

Márta előszedte Mary felsőkabátját, kalapját, jó erős cipőt adott rá és megmutatta, hogy merre jut ki a kastélyból.

– Ha arra megy, végig az úton, ott van la, az a rácsos kapu a bokrokna, ott jut be a kertbe – s megmutatta. – Tömerdek ott a virágnyáron, de bizony most még egy sincs belőle. – Aztán úgy látszott, mintha habozna egy percig, majd folytatta. – Aztán van ott egy külön kert is, de be van zárva. Tíz esztendeje nem járt benne emberfia!

– Miért nem? – kérdezte Mary önkénytelenül. Már ismét hallott valamiről, aminek az ajtaja be van zárva, akár annak a száz szobának – ebben a különös házban.

– Mr. Craven zárta be, amikor a felesége olyan hamarjában meghött. Nem akarja, hogy valaki bemenjen abba a kertbe. Becsukta az ajtót, ásott egy gödröt és beletette a kücsöt. Jaj! – Mrs. Medlock csöngtetett – szaladok!

Francis Hodgson Burnett A titkos kert

(Részletek)

Amikor Márta elment, Mary végighaladt azon az úton, amely a bokrok mellett a rácsos kapuhoz vezet. De folyton arra a kertre kellett gondolnia, amelyben már tíz év óta nem volt senki. Nem tudta elképzelni, hogy milyen lehet s hogy vajon van-e még benne élővirág? Amikor a bokros kapun áthaladt, egy terjedelmes parkot látott széles gepszónyegekkel, kanyargós utakkal, szépen beszegve nyírott sövény-nyel. Volt ott sok fa, meg virággy, meg örökzöld mindenféle különös alakokba csoportosítva és egy hatalmas tó, a közepén régi szürke szökőkúttal, amely azonban most nem működött, aminthogy a virággyak is üresen állottak. Hát ez nem lehetett az a lezárt kert. Hogy lehet lezárni egy kertet? Amikor a kert arra való, hogy az ember sétáljon benne!

(...)

Ezekre a falakra húzták rá sodronnyal a gyümölcsfák ágait; a hidegtől megbarnult fű között volt még sokféle más gyümölcsfa is, de több ajtót már nem látott. Mary kereste mindenfelé, és amikor ebbe a kertbe belépett, úgy vette észre, hogy a fal tovább terjed, mint ameddig a gyümölcsös tart, mintha a túlsó oldalán még nyúlna valamerre a messzeségbe. Láta, hogy a fal fölött kimagasodnak a fák koronái, s amint egy ideig mozdulatlanul megállott, észrevette, hogy az egyik fa tetejére felröppent egy mozgékony, piros mellű kis ma-

dár, amely hirtelen valami vidám, éles futtydalra gyújtott rá, mintha észrevette volna Maryt és őt hívogatná.

Mary megállt, hallgatta a madarat és a vidám, barátságos kis futtylgetés valahogy jól esett a szívének, mert még egy fanyar hangulatú kislány is megérezheti, hogy milyen szomorú dolog az a nagy elhagyatottság, az az ormótlan, komor ház és a széles, pusztas Csenderes. És az a nagy, élettelen kert egy kis leány lelkében is felébresztheti azt az érzést, hogy ezen a széles nagy világon ő maradt meg az egyetlen élő emberi teremtesnek. Ha Mary valami szenvedélyes természetű gyermek, aki megszokta már, hogy meleg szeretettel vegyék körül, talán még a szíve is megtört volna ilyen szomorú körülmények között; de azért mint »Azért is – Mary kisasszony« is érezte elhagyatottságát, s így történt, hogy a széles mellű kis madárdalolása úgy meghatotta, hogy kis savanykás arculatját olyas valami kifejezés világította meg, amelyet mosolynak lehetett volna nevezni. A kis madárhoz hasonlót nem látott Indiában soha, de azért nagyon megszerette s elfogta a vágy, vajha ismét találkozhatnék vele. Hátha ez a madárka bent lakott a titokzatos kertben és tudott is felőle mindent?

Lehet, hogy azért töprengett folyton az elhagyott kert fölött, mert nem tudott mit tenni. De

nagyon kíváncsi volt rá, szerette volna tudni, hogy minő lehet. Mr. Archibald Craven miért ásta el a kert kulcsát? Ha olyan nagyon szerette a feleségét, miért gyűlölte az asszony kertjét? Azt gondolta, hogy talán sohasem találkozhatik Mr. Cravennel, de ha meglátja is, nem fogja szeretni, Mr. Craven pedig őt nem fogja megkedvelni. Úgy érezte, ha mégis találkozna, megáll előtte szóval, csak ránéz mereven, ámbár nagyon szerette volna megkérdezni tőle, miért követett el ilyen lehetetlenségeket.

– Az emberek közül nem szeret engem senki és én sem szeretek senkit – gondolta magában. – És én sohasem tudok úgy beszélgetni, mint a Crawford gyerekek, akik folyton fecsegnek, nevetnek és akkora lármát csapnak.

Eszébe jutott a vörösbegy s az a kedvesség, ahogy fölkapaszkodott a fa tetejére, s onnan futyörésgzett neki, s eszébe jutott az is, hogy ő akkor milyen hirtelen megállott az úton.

A titkok kertje

Az Édenkert, ahonnan Ádám és Éva kiűzetett, Szemiramisz függőkertje, az ókori világ hét csodájának egyike, A varázsló kertje, vagyis Csáth Géza novellája, a legendás kastélykertek, arborétumok léte is azt bizonyítja, hogy a kertnek nagyon fontos szerepe van az emberi kultúrában. Ahogyan az ember az állatokat háziasította, úgy igyekezett a növényvilágot, a flórát is uralma alá hajtani. Munkálhatott benne a túlélési vágy, vagy az elveszett paradicsomi Édenkert utáni sóvárgás. Haszon és szépség, gazdasági érdek és esztétika kapcsolódik össze

a kertek kultúrtörténetében. Nem is gondolnád elsőre, hogy milyen gyakran visszatérő motívum a kert a művészetekben.

A titkos kert – ahogyan a címéből rájöhettél – a titkok köré épülő regény. Titkok lengik körül a házat, amelynek több száz bezárt szobája van, de Colin és Mary, a két főszereplő is csupa titok. A legnagyobb titkot azonban a kert hordozza, amely újra megnyílván, újjáéledve visszatükrözi azt a változást is, amely a főszereplők testében-lelkében végbement a könyv lapjain. A gyerekek is el voltak rejtve a világ elől,

ahogyan a kert is. Nem szerették őket, és ők sem szerettek senkit. A kert újjászületése hozza el a gyerekek újjászületését, ahogyan visszaállítják az saját kis Édenüket, amelyben a varázslat a Nagy Jó Szellem („the Big Good Thing”) képében Istennel azonosítható, ők maguk új Ádámmá és Évává válnak. Mindenben pedig nem csupán az eredeti bibliai történet visszhangzik, de Colin szüleinek szerelme is.

Herédi Károly

De el ne felejtsem: ha jól láttam, nemrégiben mutatták be a moziban a regényből készült filmet. Mindig izgalmas összevetni egy eredetit az adaptációval. Én általában az eredetire szavazok. Te másként gondolsz?

Célja: a szerbiai magyar nyelvű oktatás és nevelés támogatása.
A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás.

I. Támogatásra jogosultak:

1. A Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 367/2010. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: BGA Vhr.) 32/C. §-ában foglaltak szerint nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköztámogatásban részesülhetnek azon személyek, akikre a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya kiterjed az alábbiak szerint:

- a) azok az kiskorú gyermekek, akik a 2019/2020-as tanév kezdetétől Szerbiában működő akkreditált óvodában teljesen magyar nyelvű nevelésben vesznek részt,
- b) azok az általános- és középiskolás tanulók, akik a 2001. augusztus 31-ét követő időszakban születtek és Szerbiában működő, akkreditált, vagy működési engedéllyel rendelkező oktatási intézményben alap- vagy középfokú tanulmányaikat folytatják, és
- ba) az alap- vagy középfokú tanulmányaikat magyar nyelven folytatják, és Szerbia közoktatási rendszerének tanulmányi időszakokra vonatkozó rendelkezései okán kötelező képzésben részesülnek,
- bb) egyéb magyar nyelvű oktatásban (pl. anyanyelv-átvitel) részesülnek, és a lakóhelyükön napi bejárásal elérhető távolságon belül nem működik magyar nyelvű oktatási intézmény vagy magyar nyelvű tagozat,
- bc) olyan sérült vagy halmozottan sérült magyar nemzeti kiskorú személyek, akik nem akkreditált nevelési és oktatási intézményben folytatnak magyar nyelvű tanulmányokat vagy egyéb magyar nyelvű nevelésben részesülnek, bd) olyan kiskorú személyek, akik sajátos nevelési igényűek, megfelelők – részben vagy egészben magyar nyelvű – nevelésben és oktatásban vesznek részt,
- c) azok a középiskolai tanulók, akik a 2019/2020-as tanév megkezdéséig tizenhatalmadik életévüket betöltötték, de az adott állam közoktatási rendszerének tanulmányi időszakokra vonatkozó rendelkezései szerint kötelező képzésben részesülnek.
2. A BGA Vhr. 32/C. § (3) bekezdésében foglaltak szerint hallgatói támogatásban részesülhet az a nappali tagozatos hallgató, aki Szerbiában működő felsőoktatási intézményben alap vagy magisteri tanulmányait egészben vagy részben magyar nyelven folytatja.

II. Az I. pont szerinti támogatásokra nem jogosult:

- a) az az alap- vagy középfokú oktatási intézményben tanuló, aki a 2019/2020. tanév első félévében több mint 15 tanórát igazolatlanul hiányzott;
- b) az egyéb magyar nyelvű oktatásban részesülő tanuló, aki a 2019/2020. tanév első félévében a magyar tanórák több mint 10%-áról igazolatlanul hiányzott;
- c) az, aki a támogatási kérelmet (adatlap + mellékletek) a megadott határidőn túl, illetve hiányosan nyújtja be, és a felszólításban szereplő határidőn belül sem pótolja a hiányosságokat;
- d) azon személy, akire a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény hatálya nem terjed ki¹;
- e) az a hallgató, aki nem nappali tagozaton folytatja tanulmányait;
- f) az a hallgató, aki nem Szerbiában működő felsőoktatási intézményben folytatja tanulmányait.
- A fenti feltételek bármelyikének fennállása esetén a támogatási kérelem érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül.

¹ „Nem terjed ki a törvény hatálya arra a személyre
a) aki magyar állampolgárságát önként tett nyilatkozata alapján veszítette el;
b) akinek magyar állampolgárságát azért vonták vissza, mert azt csalárd módon szerezte meg;
c) aki Magyarország területén bevándorolt, letelepedett, menekült vagy menedékes jogállást szerzett.”

**„SZÜLŐFÖLDÖN MAGYARUL”
FELHÍVÁS**

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága megbízásából meghirdeti a Szülőföldön magyarul című programra vonatkozó felhívást a nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatás, illetve hallgatói támogatásra vonatkozó kérelem benyújtására a 2019/2020-as tanévre

III. Támogatás összege és jogcíme:

- A. NEVELÉSI, OKTATÁSI, valamint TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZ-TÁMOGATÁS – 22.400 Ft-nak megfelelő EUR
B. HALLGATÓI TÁMOGATÁS – 2.800 Ft-nak megfelelő EUR

A támogatás a 2019/2020-as tanévre egy alkalommal igényelhető.

A „Szülőföldön magyarul” program teljes támogatási keretének forrása a Bethlen Gábor Alap 2020. évi költségvetésének „Nemzetpolitikai célú támogatások” előirányzatán rendelkezésre álló összeg.

IV. A támogatási kérelem érvényességének feltételei:

Az I.1. pontban megjelölt, nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatásra vonatkozó feltételek:

- megfelelően kitöltött Adatlap (a dokumentum minden adatának megadása kötelező, a kitöltési útmutatónak megfelelően);
- kötelezően csatolandó mellékletek:
a) a gyermek(ek) születési anyakönyvi kivonatának másolata és – amennyiben rendelkezésre áll – személyazonosító okiratának fénymásolata;
- b) a szülő/törvényes képviselő érvényes személyazonosító okiratának fénymásolata. Amennyiben a törvényes képviselő nem az anyakönyvezett anya vagy apa, mellékelni kell a támogatási kérelem beadására vonatkozó jogosultságot igazoló dokumentumot (válásról szóló bírósági végzés, a törvényes képviselő megbízásáról szóló hatósági döntés, stb.);
- c) a gyermek(ek) óvodai, iskolai előkészítő-, vagy iskolai felkészítő igazolásának eredeti példánya, amely tartalmazza az adott osztály/ tagozat/ csoport tantervének megjelölését, valamint a 2019/2020-as tanév első félévében felhalmozott igazolatlan órák számát az osztály tanítója vagy az osztályfőnök aláírásával hitelesítve. Az egyéb magyar nyelvű oktatásban részesülő tanulók esetében az igazolásnak tartalmaznia kell a hivatalosan előírt, magyar nyelven tartott órák számát és a 2019/2020-as tanév első félévében felhalmozott igazolatlan órák számát. Utólag módosított, törölt, javított, felülírt igazolásokat nem fogadjuk el!

A I.2. pontban megjelölt hallgatói támogatásra vonatkozó feltételek:

- megfelelően kitöltött Adatlap;
- kötelezően csatolandó mellékletek:
a) a támogatási kérelmet benyújtó személy érvényes személyazonosító okiratának fénymásolata;
- b) a támogatási kérelmet benyújtó személy hallgatói jogviszonyát igazoló okirat eredeti példánya, amely igazolja, hogy tanulmányait egészben vagy részben magyar nyelven folytatja.

Amennyiben a támogatási kérelem hiánypótlásra szorul, akkor a támogatási kérelmet benyújtó személy köteles az írásbeli értesítő kézhezvételétől számított 15 napon belül a kért adatokat vagy mellékleteket pótolni, ellenkező esetben a támogatási kérelem érvénytelennek minősül.

- 1 „Nem terjed ki a törvény hatálya arra a személyre
a) aki magyar állampolgárságát önként tett nyilatkozata alapján veszítette el;
b) akinek magyar állampolgárságát azért vonták vissza, mert azt csalárd módon szerezte meg;
c) aki Magyarország területén bevándorolt, letelepedett, menekült vagy menedékes jogállást szerzett.”
Hiánypótlásra csak egyszer van lehetőség.

Az Adatlapon kérjük a lakcímet és a levelezési címet (amennyiben más, mint a lakcím) pontosan feltüntetni. Kérjük, tüntessék fel e-mail-elérhetőségüket és telefonszámukat az esetlegesen felmerülő problémák gyorsabb ügyintézésére érdekében.

V. Benyújtás módja:

1. Jelen felhívás alapján a 2019/2020-as tanévre igényelhető támogatásokra a 2020. március 5. és 2020. április 25. közötti időszakban lehet támogatási kérelmeket benyújtani. A támogatási kérelmek utolsó postára adási dátuma: 2020. április 25.
2. A támogatási kérelmet a jelen felhívás mellékletét képező Adatlapon, papír alapon lehet benyújtani személyesen a Concordia Minoritatis Hungaricae (a továbbiakban: CMH) irodákban vagy postai úton 1 (egy) eredeti példányban, zárt borítékban, ajánlott küldemény formájában.

VI. Az Adatlap beszerezhető:

A formanyomtatványok az előző pontban feltüntetett irodák bármelyikében beszerezhetők, illetve a www.cmh.org.rs honlapon letölthetők.

VII. A támogatási kérelmek elbírálása, a támogatás folyósítása:

A beérkezett támogatási kérelmekről a CMH – ellenőrzés és feldolgozás után – javaslatot tesz a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek, aki döntési javaslatát a Bethlen Gábor Alap felett rendelkező Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) elé terjeszti. A támogatási kérelmet benyújtó személy a Bizottság döntéséről írásos tájékoztatást kap. A Bizottság jóváhagyó döntése esetén a megítélt támogatási összeg folyósítása kizárólag banki átutalással történik a kedvezményezett számlaszámára, a Bizottság által meghatározott összegben. A támogatásokkal kapcsolatban további tájékoztatást kaphatnak az alább feltüntetett CMH-irodákban, valamint a Szerbiában megjelenő magyar nyelvű nyomtatott sajtóban és elektronikus médiában is.

VIII. Az igénylési csomag elemei:

- a.) Adatlap,
b.) Útmutató
- A támogatási kérelmekkel kapcsolatos kérdésekben az alábbi elérhetőségen kérhető tájékoztatás:
- SZABADKAI CMH-IRODA**
08:00–15:00
24000 Szabadka, Ptujka 1. (Ptuj utca 1.)
Tel.: 024/552-976
- ZOMBORI CMH-IRODA**
08:00–15:00
25000 Zombor, Venac Petra Bojovića 13.
Tel.: 025/442-910
- ZENTAI CMH-IRODA**
08:00 – 15:00 24400 Zenta, Boška Jugovića 20/A.
Tel.: 024/811-727
- NAGYBECSKERÉKI CMH IRODA**
08:00–15:00
23000 Nagybecskerek, Petefijeva 1.
Tel.: 023/510-251
- ÚJVIDÉKI CMH-IRODA**
08:00–15:00
21000 Újvidék, Svetozara Miletića 4.
Tel.: 021/420-107
- TEMERINI CMH-IRODA**
08:00–15:00
21235 Temerin, Novosadska 344 Tel.: 021/842-373

A K-19, az özvegycsináló

Nem az ellenség, hanem a legénység feleségei özvegyültek meg

Amikor az Egyesült Államok 1954-ben vízre bocsátotta az első atommeghajtású tengeralattjárót, a szovjet propaganda úgy érezte, erre válaszolnia kell. A sors fintora, hogy a tengeralattjárók nukleáris energiával való meghajtása nem amerikai ötlet volt, hanem egy szovjet észkombájntól, Borisz Malinyintól származott. Már 1947-ben megszületett az ötlet, de Sztálin csak 1952-ben engedélyezte a program beindítását. Aztán, mire beindult, Sztálin elpatkolt.

A paranoiásan titkolózó, mindenhol kémeket árulót sejtő szovjetek a tervezésből éppen a későbbi üzemeltetőt, a haditengerészetet hagyták ki. A szovjet vezetők olyan fegyvert akartak, amilyen az amerikaiaknak biztosan nincs. Az új tengeralattjárót olyan pusztító fegyver hordozójának szánták, amellyel csapást mérhetnek Amerikára, és amely akkora nukleáris robbanófejet hordozott volna, amelyhez képes a Hirosimára meg Nagaszakira dobott atombombák petárdának tűntek volna. Amikor azonban a haditengerészet göréi megtudták, mi készül, ki jelentették, számukra az ilyen járgány célszerűtlen. Ezután újragondolták az egészet. Csakhogy ehhez 20 tervezőiroda, 35 kutatóintézet és 80 üzem munkáját kellett összehangolni. Anélkül, hogy megmondták volna nekik, min dolgoznak. Csakhogy a mérnökök nem hatókrók, ezért rájöttek. Végül megépült a szovjet atomreaktor, amely az amerikainál erősebb volt. Csakhogy a politikusok sietteték alkalmazását, nem adtak elegendő időt a próbafuttatásokra és a gyermekbetegségek kiküszöbölésére. Ebből lett a baj.

A politikai nyomás miatt a gyártók folyamatosan időzavarral küszködtek, ezért kapkodva dolgoztak. Pedig jó szakemberek voltak, nyersanyaguk is volt bőven, megbízható hajót építhettek volna, ha a politikusok nem szóltak volna mindenbe bele. Háromezer munkás három műszakban megszakítás nélkül dolgozott rajta. Ilyenkor ellenőrzésre nincs idő. Lett is ennek börtje, munkabelesek hosszú sora következett, a tengeralattjáró már gyártása során szedte áldozatait, ekkor ragadt rá, hogy elátkozott. Aztán amikor vízre bocsátásakor a hajó gumiborításához csapódó pezsgőüveg nem tört össze, az öreg tengerészek homlokán újabb ráncok jelentek meg. A hajó felfegyverzésekor emberéleteket követelő újabb balesetek történtek... De elkészült, és a K-19 jelzést kapta.

A próbamenetek során Nyikolaj Vlagyimirovics Zatyjev másodosztályú kapitány parancsnokolt, és miután kiismerte a hajót, nem tartotta szolgálatra alkalmasnak. Különösen azt kifogásolta, hogy a reaktorokat nem látták el biztonsági hűtőrendszerrel. Észrevételeit semmibe vették. A próbautak során újabb problémák merültek fel, amelyek szinte kivétel nélkül a kapkodó munkavégzés következményei voltak. A hajótest hangszigetelésére szolgáló gumiborítás nagy része levált. Megjavították. Aztán a mélyvízi próbák során vízszivárgás történt, és nagy mélységben a víz már áradatként zúdult be. Egy rossz tömítés okozta a bajt. Egyszer a konyhát is előnötötte a víz, amikor a feldarabolt gyümölcsösládától akartak megszabadulni a konyha hulladékszilipjén keresztül... Nem sokkal később az egyik reaktor hűtővízrendszerének a szelepei hibásodtak meg emberi mulasztás miatt.

A viharos előzmények ellenére a K-19-et átvette az Északi Flotta, és hadrendbe állította Zatyjev kapitány parancsnoksága alatt. Hamarosan – néhány baleset se ide, se oda – azt a feladatot kapta, hogy az északi-sarki jégmezőn áttörve indítson el egy töltet nélküli gyakorlórakétát. Sikert. De ekkor elszabadult a pokol.

Az egyik reaktorban csökkent a hűtővíz nyomása. A beavatkozások ellenére – a hajóépítés során elkövetett apró hanyagságok sorozata miatt – a reaktorban tovább emelkedett a hőmérséklet. Miután a trehányul elvégzett hegesztések helyén a vezeték csütörtököt mondott, erősen radioaktív gőz és víz jutott a reaktorkamrába. A kétségbeesett beavatkozások további meghibásodásokat eredményeztek, és a reaktor hűtés nélkül maradt. Nem részletezzük tovább – kimaradtunk néhány fizikaórától –, de ennek a folyamatnak a végeredménye akár atomrobbanás is lehetett volna. Ennek következményeivel most nem foglalkozunk, az utólagos számítások szerint olyan katasztrófa küszöbén állt a hajó, mint amilyen a csernobili atomerőműben történt. És mindegyik amerikai katonai bázis közelében került (volna) sor. Ismétlünk el: egy ruszki atom-tengeralattjáró atomrobbanása egy amcsi katonai támaszpont közelében. Világvége... Pont!

Zatyjev kapitány az esetleges zendülés elkerülése végett a fedélzeten található kézifegyvereket – öt pisztoly kivételével, amelyek közül egyet magánál tartott, a többi pedig legmegbízhatóbb tisztjeinek osztotta ki – a tengerbe dobatta. Az amerikaiaktól nem kérhetett segítséget, azt Moszkvában árulásnak minősítették volna. Most jól jött volna az általa javasolt tartalék hűtőrendszer, de azt nem építették be. Ezért a hajó ivóvízkészletét kellett használniuk, de ehhez a reaktortartályt össze kellett kötni a vízvezetékkel. Ehhez pedig be kellett menni a súlyosan radioaktív reaktorkamrába. Korcsilov, a fő reaktorteknikus önként jelentkezett erre, bár tudta, hogy ezzel aláírta a saját halálos ítéletét.

A rendelkezésre álló védőruha hatástalan volt a sugárzás ellen, Korcsilov más híján ebbe öltözött be. Rekkenő hőség, a padlót radioaktív víz lepte, a kiáramló gőztől a teljes legénység sugárfertőzést kapott. Mivel Korcsilov egymaga nem végezhetett el a munkát, másoknak is be

kellett menniük a kamrába. További önkéntesek jelentkeztek, annak ellenére, hogy látták, mit művelt társukkal a halálosnak számító sugárzás ötszöröse. Két óra gyötrelmes munka után, gyakran váltva egymást, elkészítették a rögtönzött hűtőrendszert. A reaktorban a hőmérséklet csigalassúsággal csökkent, és nagysokára 330 fok alá süllyedt...

A hajót ugyan megmentették, de mozgásképtelen volt. Segítséget kellett volna hívní, de a rádióberendezés is meghibásodott, a tartaléknak pedig kicsi volt a hatótávolsága. Az adást azonban vette egy, majd egy harmadik tengeralattjáró is. Persze, az amerikaiak is vették a vészjelzést, de a felajánlott segítséget a Zatyjev – mi sem természetesebb – visszautasította.

A K-19-ről vontatás közben leginkább arra figyeltek, felbukkan-e amerikai hadihajó vagy repülőgép, mert akkor azonnal elsüllyesztették volna a tengeralattjárót. Miután megérkeztek a tengerészeti bázisra, 900 méteres körzetben lezárták azt. A legénységet kórházba vitték. A javításokban részt vevők, akik bementek a reaktorkamrába, tíz napon belül meghaltak. A halottak között volt Borisz Rizsikov, a hajó orvosa is, aki a sugárfertőzést szenvedett tengerészek ápolása közben kapott halálos dózist. A következő

két évben a legénység tagjai közül még további tizenöt ember halt bele a sugárzás okozta valamilyen betegségbe...

Aztán megintcsak a politikusok léptek színre. A halottakat szűk családi körben temették el, tiszteletadás nélkül. Haláluk okaként valami kacifántos elnevezésű elmebetegséget tüntettek fel. Huszonhat tengerész megkapta a Bátorágért Érdemrendet, meg egy-egy karórát jutalomként. A hősi halottak Szovjetunió Hőse kitüntetését maga Nyikita Hruscsov pártfőtitkár utasította el, mert „balesetért nem jár kitüntetés”.

Van még bőven, de ilyenből ennyi is elég.

Az amerikaiak filmet forgattak a K-19 hőseiről, Harrison Forddal, Liam Neesonnal... Csakhogy a film sem Keleten sem Nyugaton nem aratott sikert. Pénzügyileg nagy bukás lett belőle. Pedig jó film! De ha figyelembe vesszük, hogy a hősök meghalnak, a gyávákat meg a gonoszokat pedig nem nevezi néven, akár érthető is a nem-tetszés.

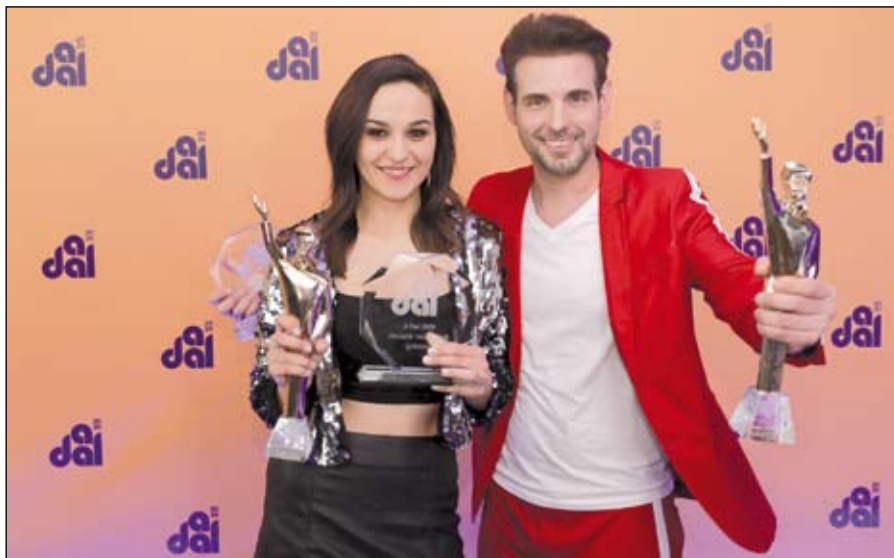
Rácz Gergő és Orsovai Reni nyerte meg A Dalt

Pápai Joci Az én apám című dallal – amelynek a szerzője Molnár Ferenc Caramel – tavaly ugyebár nem jutott be az Eurovíziós Dalfesztivál döntőjébe. Ezután Magyarország úgy döntött, hogy idén nem vesz részt a fesztiválon. Ennek ellenére nem maradt el A Dal válogatója. A műsor készítői úgy fogalmaztak, hogy a fő cél ezúttal a magyar könnyűzene fellendítése, a győztes pedig egyebek közt 75 millió forintot kap, amit kizárólag karrierépítésre költethet.

A Dal hat részből állt, három válogatóból, két elődöntőből és végül a döntőből. Összesen harminc produkciót láthattak a nézők, sokan az előadók közül már A Dal visszatérőinek számítottak. A műsorban több változás is volt, egyebek közt a dalok csak magyar nyelvűek lehettek, de a szavazás is némileg módosult. A zsűrit Pély Barna, a United együttes énekes, gitárosa, Vincze Lilla, a Napoleon Boulevard énekesnője, Nagy Ferő, a Beatrice frontembere és Apáti Bence balett-táncos, a Budapesti Operettszínház balettagozgatója alkotta. A fő műsorvezetők Rókuszfalvy Lili és Freddie voltak, utóbbi 2016-ban Magyarországot képviselte az Eurovíziós Dalfesztiválon a Pioneer című dallal.

A Dal válogatóiból először azok estek ki, akik a legkevesebb nézői szavazatot kapták, majd pedig a zsűri is kiválasztotta, hogy szerinte kik nem folytathatják a versenyt. Ezután újból lehetett szavazni, és még két produkció kiesett. A válogatókból összesen tizenkilenc dal mehetett tovább. Idén az is újdonságnak számított, hogy az elődöntőkben a produkciók akusztikus verzióit hallhattuk. A szavazásnál a fő változás talán az volt, hogy egy műsor alatt mindegyik zsűritag csak egyszer adhatott a maximálisnak számító tízes pontszámot, így nagyon jól meg kellett gondolniuk, hogy ezzel melyik dalt jutalmazzák. Előfordult, hogy már odaadták a tízes pontot és utána egy újabb dalt hallottak, amely a véleményük szerint megérdemelte volna, de ekkor már csak kilencet adhattak.

Idén is aránylag sokrétű volt a kínálat, hallhattunk pop dalokat, alternatív és zúzósbabb rockot, táncra invitáló zeneszámokat és mély érzelmű balladákat, Horus x Marcus Fekete Bori közreműködésével pedig a rap és a népdal kü-

Orsovai Reni és Rácz Gergő

lönleges fúziójával rukkolt ki. Néhányan tavaly is részt vettek a megmérettetésen, és idén visszatértek, nem szegte a kedvüket sem az, hogy a múlt évben A Dal valamelyik részénél kiestek, sem az, hogy a műsor nem az Eurovíziós Dalfesztivál előszobája. Ilyen volt például a Fatal Error, a Konyha, a Mocsok 1 Kölykök, Berkes Olivér és Nagy Bogi. Mások egy év kihagyás után tértek vissza A Dalba, idén ismét fellépett Heincz Gábor „Biga”, Kökény Attila, a Patikadomb és a Nene. Az idei Dalban csak egyszer fordult elő, hogy mind a négy zsűritag ugyanannak a produkciónak adta oda a tízes pontszámot, az pedig épp a Nene Későre jár című dala volt.

Az elődöntők után a döntőbe nyolc produkció jutott be, és az előadók maguk választhatták ki, hogy a dalukat eredeti vagy akusztikus verzióban játsszák el ismét. A döntőben a Fatal Error, Rácz Gergő és Orsovai Reni, a Tortuga, Takács Nikolasz, Kóbor Zsóka és Polgár Patrik, a Nene, a Turbo és Ember Márk versenyezhetett. Közülük a zsűri kiválasztott négyet, és innen már csak a nézői szavazatokon múlt a végeredmény. A négyes mezőnyt Rácz Gergő és Orsovai Reni, a Nene, a Turbo és Ember Márk alkotta. Érdekes helyzet alakult ki, mert Orsovai Reni egyben a

Nene énekesnője is, így valójában önmagával is versenyzett. Sokak tetszését elnyerte Ember Márk is, aki először vett részt A Dalban. A válogatón ukulelével lépett fel, ezért Nagy Ferő kritizálta, mire ő gitárral, végül pedig nagybőgővel tért vissza. A győztes végül Rácz Gergő és Orsovai Reni lett a Mostantól című dallal, amely eleve kiemelkedett A Dalból. Némileg a musicalek világát idézte meg, a mély érzelmű zeneszámot valós történet ihlette meg, a megbánásról és a megbocsátásról szól. Háttérénekesként a csantavéri születésű Zabos Regina is részt vett, aki a szabadkai Zeneiskola elvégzése után Székesfehérváron folytatta a tanulmányait. A Mostantól az akusztikus versenyt is megnyerte.

Az idei Dalban is felléptek széles körben ismert énekesek, például Wolf Kati, aki már képviselte Magyarországot az Eurovíziós Dalfesztiválon, valamint Pál Dénes a Készen állsz című dallal. Utóbbi dal megnyerte a dalszövegversenyt, a szerzője Molnár Tamás, az egykori Anti Fitness Club énekes. Az év felfedezettje a Tortuga lett.

Összeállította: Lukács Melinda

A Tortuga

Molnár Tamás

Feloszlik a Kistehén zenekar

A Kistehén együttes tagjai 20 év zenélés után úgy döntöttek, hogy felosztatják a zenekart, de a nyár folyamán még koncerteznek. A tagok közösen döntöttek a befejezés mellett, mert úgy érzik, a Kistehénnel mindent elmondtak, amit szerettek volna, egyénileg pedig szeretnék új kihívások után nézni. Állítólag nincs köztük harag, és a búcsútornét is vidámra tervezik. Céljuk, hogy a zenekar és a közönség is mulasson jól együtt utoljára. Nyáron több fesztiválon is fellépnek, végül pedig július 30-án adják utolsó budapesti koncertjüket. A Kistehén 2002-ben egy animált karakterként látott napvilágot, majd zenekar lett belőle. A Sziget Fesztivál reklámjában debütáltak. Kollár-Klemencz László és együttese kétfévente jelentetett meg új lemezeket, a legutóbbi, a Bocsánat címűt tavaly adták ki. Turnéztak már Európa számos országában és Amerikában is. Az együttes tagjai többször változtak. Az egyik legismertebb daluk a Szájbergerek.

Elhunyt Max von Sydow

Nemrég 90 éves korában elhunyt Max von Sydow. A színészlegenda Svédországban született, de Franciaországban telepedett le. Max von Sydow tizennégy évesen látott egy előadást, amely Shakespeare Szentivánéji álom című darabja alapján készült, és annyira elvarázsolta, hogy elhatározta, színész lesz. A megközelítőleg 65 éves színészi karrierje során több mint száz filmben és sorozatban szerepelt. Szerette a változatosságot, ezért sokféle szerepet vállalt. Láthattuk komoly hangvételű drámai filmekben, sci-fikben és más filmekben is. Az ördögűzőben ő volt Merrin atya, a Flash Gordonban Ming császár, a Conan, a barbárban Osric király, a Dűnében Doktor Kynes, a Dredd bíróban Fargo főbíró, a Csillagok háborúja VII.: Az ébredő erőben Lor San Tekka, és megjelent a Trónok harcában is, Háromszemű Hollóként.

Hetvenéves a Ludas Matyi film

A Ludas Matyit 1950. február 27-én mutatták be. A filmalkotás azért is jelentős, mert ez volt az első teljes egészében színes magyar film. Akkoriban nem véletlenül esett rá a választás. Filmtörténelmet szerettek volna írni, olyan alkotást készíteni, amelyre minden magyar büszke lesz a jövőben is. Egy példaértékű főhőst kerestek, aki a jók oldalán áll, a szegényeket pártolja, és jó ügyért harcol. A döntés így Fazekas Mihály költeményére, a Lúdas Matyira esett. A film forgatókönyvét Szinétár György írta, a rendezők Nádasdy Kálmán és Ranódy László voltak. A főszereplőket Soós Imre és Horváth Teri alakították, mindketten szegény parasztsaládból származtak, Döbrögi úr szerepét pedig Solthy György kapta meg. A filmet rengeteg statisztával készítették és a forgatás során számos kihívással kellett szembenézni, beleértve az újnak számító technikát is. A siker azonban nem maradt el. Az ötvenes évekre a film megkopott, a hatvanas években fekete-fehérben forgalmazták, és amennyire lehetett felújították. A kétezres években újból felújításra került, 2012-ben pedig a legjobb magyar filmek közé sorolták. 1977-ben rajzfilm is készült, Dargay Attila rendezésében. Ez volt Dargay Attila első egész estés rajzfilmje és egyáltalán a második Magyarországon – a négy évvel korábban megjelent János vitéz után. A gyermek Matyi hangján Geszti Péter szólalt meg, a felnőtt Matyinak pedig Kern András adta a hangját. A rajzfilm is nagy siker lett.

R2-D2-s műkart kapott

Megható esetről számoltak be nemrég a filmes hírek. A tizenegy éves Bella Tadlockról van szó, aki végtagfejlesztési rendellenességgel született, és a karjait nem tudta rendesen használni. Azután sikerült kellő támogatást összegyűjteni ahhoz, hogy egy bionikus robotvégtagot kapjon. A lány azonban nagy Star Wars-rajongó, így az volt a kívánsága, hogy a műkar hasonlítson a kedvencére, R2-D2-ra. A kívánságát teljesítették, sőt a legnagyobb Mark Hamill is üdvözölte Skype-on, és azt tudakolta, hogyan érzi magát. A színész megmutatta két kutyáját is, azt is mondta, hogy ugyan a Star Wars-ban az általa megformált Luke Skywalker a hős, de neki személyesen Bella az igazi hős. A sztár természetesen azzal búcsúzott el a lánytól, hogy Erő mindig legyen vele. Egyébként a filmben Luke Skywalkernek is robotkarja van.

Jelige: Tündérkerti Tünde
Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes vagyok, a gondom pedig a barátnőimmel kapcsolatos. Remélem, segítesz megérteni és megoldani a velük kapcsolatos problémámat, mert lassan, de biztosan be fogok dilizni tőlük! Azt már észrevettem, hogy én nem vagyok az a nagyon barátkozós típus. Ennek ellenére két barátnőm is van, akikkel jóban vagyok. A gondom az, hogy a barátnők már egy ideje nem nagyon bírják egymást! Az egyik régi barátnő, akit óvodáskorom óta ismerek, a másik meg kb. három évvel ezelőtt költözött a szomszédságomba. Általában amikor mind a hárman együtt vagyunk, akkor minden rendben van. Amikor viszont valamelyikkel kettesben vagyok, kigyót-békát kiabálnak a másikra. Annyit pocskondiázza egyik a másikat, hogy a fejem is belefájdul! Egy hete ők ketten rettenetesen összevesztek, azóta nem is beszélnek. Mind a kettő elvárja, hogy döntsek, melyik maradjon a barátnőm. Én ezt nagyon nem akarom, mert mindkettőt kedvelem. Mindkettőjükkel szeretek együtt lenni és beszélgetni. Most külön-külön találkozok velük. Persze, ezért haragszanak rám. Mit tegyek, hogy kibékítsem őket, és ne kelljen döntésem közöttük?

Válasz:

Kedves T. Tünde!

Több lehetőség is van, de nem biztos, hogy mindegyik elfogadható számodra. Amit továbbra is megtehetsz, az az, hogy folytatod a külön-külön barátkozást. Mindkettővel barátkozol, de külön-külön. A másik lehetőség, hogy hagyod mind a kettőt, és egy harmadik lánnyal töltöd a szabadidődet, akivel nincsenek különösebb gondjaid, és akinek a társaságában jól érzed magad. Jó lenne, ha ráhagynád a békülés kezdeményezését a barátnőidre, hisz nem te vagy az, aki összerúgta a port. Ez valójában a kettőjük dolga. Sajnos, nem mindig hálás dolog békítőnek lenni vagy valamelyikük oldalára állni. Az is jó lenne, ha őszinte lennél velük, és ha a megmondandó nekik, hogy ne várják el tőled, hogy menesszed a másikat, hisz mindkettőjükkel szeretsz együtt lenni. Tudnod kell azt is, hogy a társas élet egyik szabályossága, hogy ott, ahol több személy van kapcsolatban, előbb-utóbb párok, „diádok” alakulnak ki, és ha hárman vagytok barátnők, egyik általában „kilóg”, persze nem állandóra. Hol az egyik, hol a másik, hol pedig a harmadik tag lesz a „lógós”. Ápolod mind a kettőjükkel a barátságot, szervezz közös programokat is, ha van hozzá kedved, és ne izgulj, ha nem jön össze mindig a dolog. Mindenképpen bővítsd a baráti társaságodat, ismerkedjél, tartsd a kapcsolatot másokkal is, így elkerülheted, hogy amikor te magad vagy éppen a kilógó harmadik, ne áruld ott-hon sírva a petrezselymet.

Jelige: Szeretem a lángost
Kedves Bizi!

Nyolcadikos lány vagyok, és még mindig nincs fűm! Úgy vélem, hogy az én problémám specifikus. Azt vettem észre magamnál, hogy minden fiúval kikezdek, aki a közelembbe kerül, de igazából egyik sem tetszik. Nem tudom, mi van velem, miért nem tudok normálisan szerelmes lenni, mint a többiek? Kérlek, adjál tanácsot! Mit tegyek?

Válasz:

Kedves lángoskedvelő! Hidd el, semmi új a nap alatt! Veled minden OK! Örülj neki, mert igazi tini vagy, tiniproblémával. Ha hiszed, ha nem, azért nem voltál még igazából szerelmes, mert ennek még számodra nem jött el az ideje! Tisztázd le, hogy nincs két egyforma ember, ezért mások az igényeink is. A te hormonjaid még nem borzolták föl annyira az érzelmi életedet, mint ahogyan másokkal megtörtént, akik ki-be szerelmesednek ebben a tinikorban, amiben éppen vagytok. Biztosan vannak azért olyan fiúk, akik tetszenek, akikkel szeretsz együtt lenni, beszélgetni, néha szó-párbanban összecsapni velük. Biztos, hogy előbb-utóbb megjelenik majd egy fiú, aki a te szívedet is megdobogtatja, és benned is felébred majd a vonzalom, a szerelem érzése.

Ami számodra nem annyira kecsegtető dolog, de azért még mindig a normális keretek között van, az az, hogy szeretsz flörtölni, kikezdeni a fiúkkal. Szereted „húzatni” és „szívatni” őket. Valójában jó érzés lehet, amikor bomlanak utánad a fiúk, olyankor biztosan „hízik a májad”. Az

egészen az a nem jó, hogy az ilyen viselkedéssel nem alakul ki rólad valami hízelgő kép és vélemény. A társaid – a fiúk és a lányok is – akaratlanul egy nem látható címkét ragasztanak rád, amit sokáig hordasz majd, és sajnos meghatározza majd a más fiúkkal, emberekkel való kapcsolatodat is. Jó lenne, ha megpróbálnád a megszívott fiúk szerepébe helyezni magadat, és átgondolni, megpróbálni átérezni azt, ami bennük végbemegy, amikor csalódtak, amikor átvérték, becsapták vagy – ne adj’ isten! – kicsúfolták az érzéseiket. Te hogyan érzened magadat, ha egy fiú úgy viselkedne veled, mint ahogyan te a fiúkkal eddig viselkedtél? Ugye nem lehet valami jó érzés? Ezért, a jövőben te is úgy viselkedjél a fiúkkal, ahogyan te is szeretnéd, hogy veled viselkedjenek ilyen helyzetben.

Jelige: STOP
Kedves Bizike!

A téli szünidőben barátnőmmel tiszta heccből cigizgettünk. Én azóta is titokban még mindig cigizek. Az iskolában osztályfőnöki órán beszélgettünk erről a témáról és a dohányzás károságáról. Tényleg olyan káros, sőt károsabb fiatalokban a cigizés, mint ahogyan mondták? Milyen bajaim lehetnek tőle? Ha olyan rossz lenne, nem cigiznének annyian a felnőttek! Kérlek, adjál tanácsot, mit tegyek, mert a beszélgetés alapján azt hiszem, rászoktam a cigizésre.

Válasz:

Az az igazság, hogy a dohányzás (és ugyanúgy az alkohol és a drog is) minden életkorban károsítja a szervezetet. De minél fiatalabb korban kezd el valaki cigizni, annál nagyobb károkat okoz a testben. Mivel a kamasz teste még állandó fejlődésben van, érzékenyebb egészében, a szervezet sokkal érzékenyebben reagál a cigarettában található káros anyagokra, mert serdülőkorban, amikor a hormonok dúlnak-fúlnak, intenzíven fejlődik az idegrendszer is. Az ezzel kapcsolatos szakirodalomban arról is olvashatunk, hogy a 14–18 éves fiatalok agya (a megállapításokat a modern diagnosztikai, képalkotó eszközöknek köszönhetjük!) sokkal érzékenyebben reagál a nikotinra, mint a felnőtteké. Ami még fontos tény, hogy kamaszkorban nagyobb a rákos veszélye is, pont ennek az idegrendszeri érzékenységnak köszönhetően, amikor is megváltozhat az agyban a függőséget okozó anyagokra adott reakció. Számomra igencsak riasztó az a tény is, hogy a dohányfüstben cián is található – sok száz más mérgező anyag mellett –, az a mérge, amit a náci haláltáborokban használtak kivégzésre. Gyakran emlegetjük, hogy a dohányzás növeli a tüdőrák, de más daganatos betegségek későbbi előfordulásának valószínűségét. De azt is fontos tudni, hogy a dohányzó nőknek, akik a terhesség alatt dohányoztak, kisebb testsúlyú lesz a kisbabájuk, és gyakrabban betegszik meg, mint a nemdohányzó nők kisbabái. Arra is gondoljál, hogy a dohányzás után milyen a szája íze, milyen a lehelete annak, aki cigizett. Sőt! A dohányzó testszaga is megváltozik, hisz a bőr pórusain keresztül párolognak az izzadsággal a dohányfüstből kiválasztott anyagok is. Arról a sok pénzről ne is beszéljünk, ami „füstbe megy”! Képzeld el, mi mindenre költethetnél el azt a pénzt, amit titokban cigire adsz. Mindenesetre, még nem késő! Mondjál nemet a ciginek! Mozogjál, étkezzél egészségesen, foglald le magadat más dolgokkal, és hidd el, nem fog hiányozni!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Tanulj a házi kedvencedtől!

A háziállatoknak egy rakás olyan jó tulajdonságuk van, amit nagyon is érdemes leutánozni. A mindennapok stressze elől sajnos szinte lehetetlen elmenekülni, de főleg a hozzáállásodon múlik, mennyire leszel boldog az eléd gördülő akadályok ellenére is. Csak nézd meg, hogyan éli a házi kedvenced az életét!

Fókuszálj az igazán fontos dolgokra! Egy háziállatnak három dolog fontos: legyen fedél a feje fölött, kapjon kaját, és a gazdáit szeressék. Ezeket leszámítva pedig nem túl sok minden érdekli igazán. Ha legközelebb rossz napod van, te se azon pörögj, mennyire rossz neked,

hanem gondolj inkább arra a sok-sok jóra, ami az életedben van.

Tanulj meg stresszmentesíteni! Ha a kutyádnak elege van mindenkiből, játszani akar, és addig kunyerál, amíg ki nem viszed a szabadba. Ugyanígy egy macska is feltalálja magát, és ha kell, egy kósza parafadugóval is remekül elszórakoztatja magát. Te se engedd, hogy a pillanatnyi idegeskedések a kedvedet szegjék! Keress valami olyan hobbit, amitől jobb kedvre derülsz!

Aludj eleget! Az emberek nagy része nem alszik eleget, a fáradtság pedig ingerlékenységhez, további stresszhez, durva esetben pe-

dig akár fizikai betegségekhez is vezethet. Egy állat, ha fáradt, lefekszik aludni. Te is igyekezz annyit pihenni, amennyire a szervezetednek szüksége van.

Légy nyitott az újdonságokra! Az állatok igazi felfedezők: mindent megzaglásznak, megnéznak, és csak azután döntenek arról, hogy érdekli-e őket a dolog, ha már alaposan szemügyre vették. Ne félj te se az ismeretlen-től, hisz ha állandóan rettegsz, egy rakás olyan lehetőségtől fosztod meg magad, amitől sokkal szebb lehetne az életed!

Figyelj önmagadra! Főleg a macskáknál figyelheted meg, hogy összegubóznak, és lassú pislogások közepette addig dorombolnak, amíg el nem alszanak. Ez tulajdonképpen olyan, mint az embereknek a meditáció, ami rendkívül hasznos segítség lehet abban, hogy harmóniába hozd önmagad.

EGY KIS ILLEMTAN

Ki köszön először: a nő, a férfi, a tanár vagy az idős ember?

Na köszönj szépen! – ugye ismerős ez a nógató? Bizony sokszor nehezünkre esik még köszönni is, pedig az sem jó, ha csak nagy szemekkel bámulunk, vagy valamit elnyammogunk az orrunk alatt. Hogy miért? Mert megsértjük a másik embert. Legyen az szülő, rokon, tanár, ismerős, szomszéd, idős ember vagy más. Mindenki megérdemli, hogy köszöntsék. XIV. Lajos például az utolsó szolgálóját is ugyanolyan rajongással köszöntötte, mint a legcsillogóbb La Vallière kisasszonyt.

Bár egymás üdvözlése az emberiséggel egyidős, a köszönés formáját és értelmét sok minden meghatározza. Már egy egyszerű mimika, testtartás vagy magatartás is megváltoztatja, tiszteletünket már egy kis gesztussal is kifejezhetjük.

Nos, menjünk sorjában!

Ki köszön előre?

A férfi köszönti előre a nőt, még ha idősebb is nála. (Az angolszász országokban a nő köszön előre, ezzel engedélyezve a férfinak a köszönet, Európa többi részén azonban a férfi köszön, a nő fogadja.)

A fiatalabb köszönti előre az idősebbet enyhe mosollyal, rövid fejhajtással. (Két azonos nemű és korú személy egyszerre köszön.)

A társaságba újonnan érkezett köszönti előre az ott lévöket.

A beosztott a magasabb rangút.

A köszönetet kötelezően fogadjuk, ennek elutasítása súlyos sértés annak, akitől kaptuk.

Kézfogás

Ha nem rokonnal, barátal vagy közeli ismerőssel találkozunk, akkor „Jó napot!”, „Jó estét!” köszönünk.

Hivatalos közegben kerüljük a helló, csá, ágyó változatokat.

Kézfogást legtöbbször akkor alkalmazunk, ha pár szót váltani is fogunk azzal, akivel találkozunk. A kézfogás ősi, mély szimbolikájú gesztus. Kezet szorítani valakivel a mély tisztelet jele.

Kezet fogni jobb kézzel szokás – ez onnan ered, hogy a fegyvert jobb kézben tartják, és ha ezzel a kézzel fogunk kezet, akkor ez a békekötés szándékát jelzi. Egyes közösségek, például a felderítők bal kézzel fognak kezet.

Aki először nyújt kezet: a nő, az idősebb vagy a felettes. Mégis, ha ennek ismeretének hiányában a fiatalabb nyújt kezet először, ezt visszautasítani szégyen.

A leggondterheltebb államfők sem jogosultak visszautasítani a bosszantó kérelmezők kézfogását. Egy kéznyújtást visszautasítani kivételesen súlyos modortalanság.

Kézfogáshoz felállunk. A nőknek csak akkor kell felállni, ha idősebbel fognak kezet, vagy ha különös tiszteletet szeretnének tanúsítani az illető felé.

A kézfogás sokat elárul rólunk. Kezünk ne lötyögjön élettelenül, de ne is zúzza össze a másik kezét.

(filantropikum.com)

Hol van a Fűvészkert, és hol a Tüskevár?

Rendhagyó kirándulás regények, filmek helyszínére

A *Pál utcai fiúk* **Molnár Ferenc** 1907-ben megjelent ifjúsági regénye. Magyarországon az egyik legolvasottabb és legnépszerűbb regény, melyet számos idegen nyelvre lefordítottak. A regényhez hasonlóan a film is jól ismert. A szereplők nevén kívül fogalommal váltak a regényből például a „gittegylet”, az „einstand” vagy a „grund” szavak is.

A grund – a regény szövegéből kideríthetően – Budapesten volt található. A mai Pál és Mária utca sarkán volt (a Józsefvárosban) a grund, Nemecsekék lakása pedig a Rákos utcában (ma Hőgyes Endre utca a Ferencvárosban), az akkoriban a környéket meghatározó alacsony, egészségtelen házak egyike. A tó helyszínét Fogarassy Miklós irodalomtörténész azonosította: az Üllői úti klinikák közül utolsó, a mai Természettudományi Múzeum felé eső tömböket csak később, a Millennium (1896) után építették meg – ezeknek az épületeknek a „telkén” lehetett az a tó, ahol a regény szereplői a Fűvészkertben a vörösingéseket kihallgatják.

A Fűvészkert holléte nem volt sohasem kérdéses a magyar főváros jó ismerői részére.

A budapesti Fűvészkert

A budapesti Fűvészkert Magyarország legrégebbi botanikus kertje. Budapest VIII. kerületében, az Illés u. 25. alatt található. A Fűvészkert a regény egyik fő helyszíne. A „Fűvészkert” elnevezés a regény nyomán terjedt el. Hivatalos neve sokáig az ELTE Botanikus Kertje volt. Hetezer növényfaj, 150 éves páfrányfenyők, orchideák, 800 fajt bemutató kaktusz- és pozsgásgyűjtemény – tömören ez a botanikus kert, amit a Festetics család egykori, háromhektáros parkjából alakítottak ki.

A kert fő nevezetessége az országban máig egyetlen Victoria-ház, melynek nagy vízmedencéje a trópusi, különleges szépségű amazonasi tündérrózsának ad otthont. Az eredetileg angolpark-stílusban létrehozott kert a természetes forrással táplált tóval, szigettel, műromokkal tájképpileg is szép látványt nyújt. A botanikus kert kerekesszékekkel is látogatható. Idegenvezetés csak hétvégén van. A kert gyűjteményében 85 veszélyeztetett növényfaj, könyvtár is található.

Tudod-e?

Világhírű főhősét, a kis Nemecseket Molnár Ferenc a gyerekkori legjobb barátjáról, a vele egyidős Feiks Jenőről mintázta. Feiks a közelben lakott, és papírmásé színháza volt az alapja a Molnár gyerekekkel közös színházak játékaiknak. Feiks karikaturista lett, és hatvanegy évet élt.

2007-ben, A Pál utcai fiúk megjelenésének 100. évfordulójára avatták fel a bronzból készült ötalakos szobrot egy budapesti általános iskola előtt

Tutajos és Bütyök berekbeli életét **Fekete István** jól ismert ifjúsági regényében, a *Tüskevárban* ismerhetjük meg. A nevelő szándékú történet két hetedikes fiú nyári vakációját írja le a Kis-Balaton környéki nádasban. Tüskevár község valóban létezik, méghozzá Veszprém megyében, az Ajkai kistérségben.

Tüskevár a Somló-hegy közelében, a 8-as számú főútvonal mellett terül el. A település Apácatorna, Somlójenő, Karakószörcsök községekkel határos. A település déli részén folyik a Torna patak. Tüskevárnak egy Mosó nevű tava is van, ami sajnos az utóbbi aszályos évek miatt kiszáradóban van.

A település jelentős történelmi múltra tekint vissza, erről a Helytörténeti Múzeumban található írásos anyagok és leletek tanúskodnak. A falu a fazekasokról is híres. Barokk stílusú temploma a megyében a legszebb. Hajdan, a középkorban a Nagyjenő nevet viselte, mivel lakói valószínűleg a Jenő törzshöz tartozó jobbágyok voltak, akik katonáskodtak is. A XV. században mezőváros lett, melynek központja a pálos kolostor volt. E kolostort a török közeledtére a szerzetesek elhagyták, de később újra benépesült; ma már az épületnek nyoma sincs, mivel a rend feloszlatása, 1786 után elpusztult, köveit is széthordták. A környező falvakban még megtalálhatók a néhai templom bútornak egy-egy darabjai, műremekei. A falu a Tüskevár nevet gúnynévként kapta, mivel a török elleni védelem szervezője, Kovács Mihály a sáncokat tüskével rakatta meg. Ez a név 1658-ban szerepel először, amikor a középkori Nagyjenőtől kissé délnyugatra telepítik az új falut, de teljesen csak a XIX. század végén szorította ki az eredeti nevet.

Filmbéli alakok: Matula bácsi a fiúkkal

Ha kissé kényelmetlen is, megéri

A fogszabályzó mint az önkifejezés eszköze

Manapság már arra is odafigyelnek, hogy esztétikus, esetenként alig látható vagy épp dizájnós legyen a kis eszköz. Persze ezeknek alaposan meg is kéri az árát: egy fehér, alig látható darabért vagy épp a színes változatért sokkal többet kell fizetni, mint a hagyományos, fémszínű fogszabályozóért. Az élénk színű kis tappancsokat általában azok használják, akik ahelyett, hogy elbújnának, büszkén viselik fogszabályzójukat, s ezt is az önkifejezés egyik eszközének tekintik. Minél különlegesebb azonban a szín, a méret és a forma, annál mélyebben kell a pénztárcába nyúlni. Persze eleve olyan orvosra van szükség, aki ezeket be tudja szerezni.

Fontosak a fogaid! Szükség van rájuk az evéshez, a beszédhez, és fontos szerep jut nekik egy kellemes mosolyban vagy nevetésben is. A szabálytalan fogazat megnehezíti az étel megrágását, hozzájárulhat a fogínybetegséghez, és felelős lehet a beszédhibákért is. A szakértők azt is észrevették, hogy a szabálytalan fogak hátrányt jelentenek egyesek számára a társadalomban, mivel nehéz lehet nekik, hogy szabadon kifejtsek gondolataikat, mert azt hiszik, fogaik elcsúfítják mosolyukat.

A fogszabályozással, szakszerű felügyelet mellett, szépen korrigálhatók a fogazat rendellenességei. Napjainkban a világ legtöbb részén szakorvosok kezelik a szabálytalan fogazattal kapcsolatos gondokat. Jól kell ismerniük a fo-

gak és az állkapocs, valamint a környező izmok és szövetek növekedését és fejlődését. A fogak körüli csontban vannak csontlebontható sejtek, és másfajta, csontképzőnek nevezett sejtek is. A fogszabályzó által kifejtett erők hatására a nyomás helyén működésbe lépnek a csontlebontható sejtek, és így felszívódik a csontszövet. Azokon a területeken, amelyeken húzás keletkezik, a hézag a csontképző sejtek által létrehozott új csonttal töltődik ki. Ily módon a fogak lassacskán elmozdulnak.

Nem kényelmetlen hónapokon át egy drótból, gyantából, sőt talán gumiból is készült idegen testet hordani a szájban?

Amikor a készülékeket beillesztik vagy megigazítják, kezdetben okozhatnak kényelmetlenséget, de egy idő után hozzá lehet szokni. Elméletileg bárki hozzászokhat a fogszabályzó viseléséhez. Nem minden, a gyermekeknél harapási rendellenességet vagy hibás fogzárodást jelentő helyzet marad meg felnőttkorban. A fog néhány elhelyezkedési rendellenessége önmagától megjavulhat.

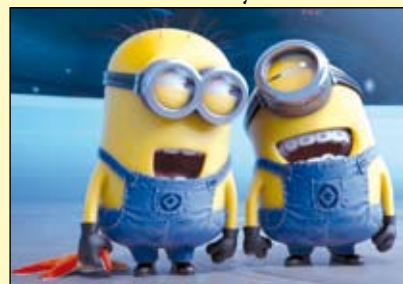
Valójában a tejfogakról a maradandó fogazatra való váltás időszakában a maradó fogak gyakran hajlamosak a száj elülső részén összetorlódni, hiszen nagyobbak azoknál a fogaknál, amelyeket felváltak. A tejörlők kihullásával

azonban változás történik a fogak egymáshoz viszonyított elhelyezkedésében. A használat során és az izomzat befolyásának eredményeként a fogak maguktól szabályossá válnak. Egy fogszabályzó szakorvos bizonyára el tudja dönteni, hogy kell-e orvosi beavatkozás. A szakorvosok nem értenek egyet abban, mikor is szükséges a gyerekeknél a beavatkozás. Egyesek szerint nagyon fiatal korban (4-6 évesen), mások szerint csak a pubertáskori növekedés vége felé (12-15 évesen), ismét mások szerint valamikor a kettő között.

Sztárok fogszabályzóval

Alicia Keys

...és a Minyonok

Nem újkeletű

Már a régi korokban is gondot jelentett az embereknek a torlódott, szabálytalan vagy kiálló fogazat, és a szabályozási kísérletek legalább az i. e. nyolcadik századig nyúlnak vissza. Meglepően jól megtervezett korai fogszabályzók kerültek felszínre görög és etruszk régészeti leletek között.

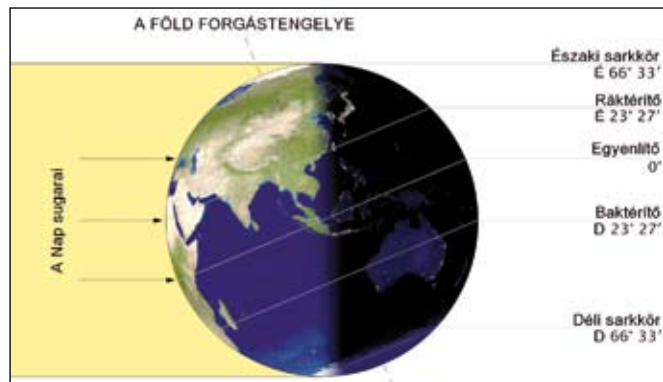
ÉGI KALENDÁRIUM

Nap-éj egyenlőség március 20-án

Végre melegszik az idő, de a kora esti ég még a telet idézi. Egyre magasabbra jut a nyugati égen a Vénusz, továbbra is igen kedvező a Jupiter észlelhetősége.

Ismeretes, hogy a tavaszi nap-éj egyenlőség napja, azaz a csillagászati tavasz kezdete (az északi félgömbön) március 21-ére esik, ez a jeles nap sok ismeretterjesztő kiadványban és tankönyvben szerepel. Az azonban talán kevésbé közismert, hogy ez az esemény akár percnyi (vagy másodpercnyi) pontossággal meghatározható, és mindinkább 20-ára esik, mint 21-ére. 2011-ben a nap-éj egyenlőség március 21-én, közép-európai idő szerint 0 óra 21 perckor következett be. Ebben az évszázadban ekkor fordult elő utoljára, hogy a naptár március 21-én mutatta a csillagászati tavasz kezdetének időpontját!

Mi az oka ennek? Mivel a Föld forgástengelye nem merőleges arra a síkra, amelyben bolygónk a Nap körüli keringését végzi (ekliptika), a Nap sugarai fél évig az északi, fél évig a déli félgömb trópusi szélességi köreit érik merőlegesen. Nap-éj egyenlőségről akkor beszélünk, amikor a kettő közötti átmenet alkalmával épp az Egyenlítőre esnek merőlegesen a nap-sugarak. Ez évente kétszer fordul elő, március 20-21., illetve szeptember 22-23. körül. Márciusban Napunk délről észak felé, szeptemberben pedig északról dél felé „halad át az Egyenlítő felett”. Persze jól tudjuk, hogy mindez a Föld keringése miatt történik, a Nap eme mozgása látszólagos. Két azonos típusú (pl. márciusi) napéjegyenlőség között átlagosan 365 nap 5 óra 48 perc 45 másodperc telik el. Ezt az időtartamot a csillagászatban tropikus évnak nevezik. Jelenleg használatos naptárunk megalkotása során az egyik legfontosabb szempont az volt, hogy a naptári év átlagos hossza minél jobban megközelítse a tropikus év hosszát. Így biztosítható az, hogy az évszakok állandó helyen maradjanak a naptárban.

IDÉN VÁRHATÓ

Gyűrűs napfogyatkozás június 22-én

A Hold árnyékkúpja Afrikán, Dél-Ázsián, Kínán és a Csendes-óceánon keresztül halad, és a gyűrűs fázis legfeljebb 38 másodpercig fog tartani. Vidékünkön mindössze néhány százalékos kitakarás fog látszani a reggeli órákban.

Teljes napfogyatkozás december 14-én

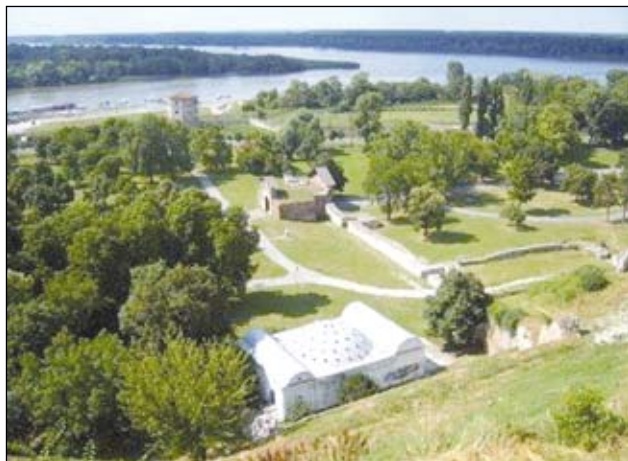
A Hold több mint két percig takarja majd a teljes napkorongot, de sajnos Vajdaságból ez egyáltalán nem lesz megfigyelhető. A jelenség a déli féltekén tartózkodóknak nyújt majd gyönyörű látványt: a Csendes- és az Atlanti-óceán déli részén hajózóknak és a Dél-Amerika déli részén levőknek. Innen csupán az internetes élőközvetítések segítségével követhetjük a jelenséget.

Jártál-e planetáriumban?

Kezdjük talán ott, hogy mi fán terem a planetárium. A planetárium egy olyan színház-szerű intézmény, mely elsősorban a csillagászati témájú ismeretterjesztés, oktatás és szórakoztatás céljait szolgálja. A legtöbb planetárium fő jellegzetessége a belülről pontosan félgömb alakú kupola. Erre vetítik ki az égbolt csillagait, a bolygókat és egyéb égitesteket. A vetítést egy speciális planetáriumi gép végzi, lehetővé téve az égbolt ábrázolását a Föld bármely pontjának és bármely időpontnak megfelelően. A planetáriumba ellátogatva meggyőződhetünk arról, hogy az univerzummal való találkozás csodálatos és emlékezetes élmény mindenki számára.

Szerbiában Belgrád mellett csupán Újvidéken található planetárium, Magyarországon pedig Budapesten, Kecskeméten, Egerben, Pécsen és Bakonybélben.

Az újvidéki planetárium 2001-ben kezdte meg működését, és azóta központi helyet foglal el a csillagászati és rokon tantárgyak oktatásában. A Pétervárdi várban található, kb. 200 négyzetméteren fekszik. Három részre tagolódik: a kiállító részre, a planetáriumi kupolás teremre és a műszaki teremre. Csütörtökönként látogatható, az esti órákban.

A belgrádi...

...és az újvidéki planetárium

Az idei nap-éj egyenlőségek, napfordulók dátumai

Tavaszi nap-éj egyenlőség: 2020. 03. 20., 03:50

Nyári napforduló: 2020. 06. 20., 21:44

Őszi nap-éj egyenlőség: 2020. 09. 22., 13:31

Téli napforduló: 2020. 12. 21., 10:02

TESZT

Mennyire vagy megfontolt?

Komolyabb és megfontoltabb vagy az átlagnál, vagy éppen az arany középutat járod?
Megtudod, ha őszintén válaszolsz az alábbi kérdésekre.

1. Nehezen viseled a hibáidat?

- a) Igen. (0 pont)
b) Nem. (1 pont)

2. Szívesen beszélgetsz?

- a) Igen. (1 pont)
b) Nem. (0 pont)

3. Elváród, hogy az emberek kedveljenek?

- a) Igen. (1 pont)
b) Nem. (0 pont)

4. Képes vagy egyszerre több dologra
összpontosítani?

- a) Igen. (1 pont)
b) Nem. (0 pont)

5. Ugyanúgy vigyázol más dolgaira, mint

a sajátodra?

- a) Igen. (1 pont)
b) Nem. (0 pont)

6. Könnyen kérsz bocsánatot?

- a) Igen. (1 pont)
b) Nem. (0 pont)

7. Gyakran érzed, hogy nincs semmihez
sem kedved?

- a) Igen. (0 pont)
b) Nem. (1 pont)

8. Gyorsan dühbe gurulsz?

- a) Igen. (0 pont)
b) Nem. (1 pont)

Értékelés

0–3 pont:

Nem gondold, hogy a legtöbbször túl kisgyerekesen viselkedsz? Úgy látszik, az átlagnál jóval éretlenebb vagy. Gyakorolj több önkritikát, s meglátod, egy csapásra javulnak az eredményeid!

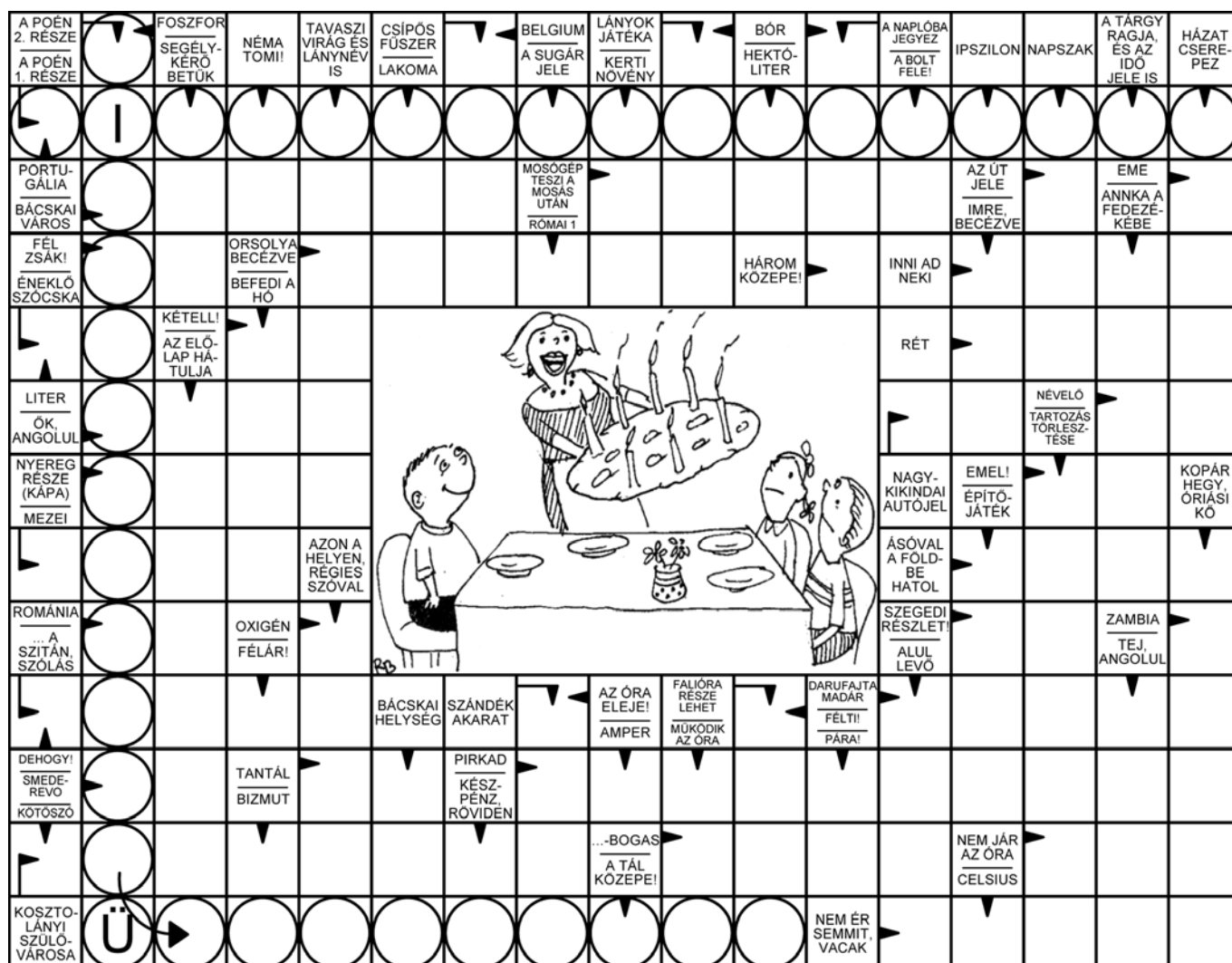
3–5 pont:

Sem komolyabb, sem megfontoltabb nem vagy az átlagnál. De ne aggódj, az eredményed az idő elteltével javulni fog, hiszen minél többet tapasztalsz, annál megfontoltabbá válsz.

6–8 pont:

Ez aztán a teljesítmény! Igazán komoly és megfontolt vagy. Vigyázz azonban, túlzásokba ne ess! Néha nem árt egy kicsit lazítani.

Skandináv rejtvény

Állatismeret

- A kengurának nem egyforma hosszúak a lábai. Ismersz még ilyen állatot? – kérdezi biológiaórán a tanár.
- Igen, a zergét! – válaszol a kérdezt.
- Hogyan?
- Hát az egyik oldalán rövidebb a két lába, hogy a meredek hegyoldalon is egyenesen tudjon járni!

Tévénézés

- Irma néni, nézhetem nálad a tévét? – kérdezi a szomszéd néni Imruska.
- De hát nektek is van tévétek!
- Igen, de apu azt mondta, végre úgy akar megnézni egy filmet, hogy ne zavarja az én örökös kérdézősködésem.

Történelemismeret

- Miki, hol szenvedte el Napóleon az első vereségét? – teszi fel a kérdést a tanár.
- Ha jól emlékszem, a tankönyv 42. oldalán!

Fele-fele

- A tanító néni mérgesen korholja a gyerekeket:
- Hányszor mondtam már nektek, hogy semminek nincs nagyobbik fele. Valaminek csak két egyforma fele lehet. És mégis, hiába beszéltek, mert az osztály nagyobbik fele nem hallgat rám!

Gombaügy

- Biológiaórán hangzik el a kérdés:
- Miért van a gombának ernyője?
- A válasz:
- Valószínűleg azért, hogy meg ne ázzon!

Papagáj

- Képzeld, Misi – dicsekszik az egyik fiú –, vettünk egy százéves papagájt, amelyik állandóan azt mondja, hogy anyu, apu.
- Hát ilyen öregnek vannak még szülei?

Csillagvizsgálás

- Jóska egy este a csillagokat bámulja.
- Mondd, Jóska – kérdezi tőle a kisöccse –, lakik valaki a csillagokon?
- Természetesen – válaszol Jóska. – Különböben miért lennének kivilágítva?

Ő segített!

- Julika, miért sír a testvéred?
- Fogalmam sincs. Én nem bántottam, inkább segítettem neki megenni a csokoládéját!

De jó lenne!

- Jenci ábrándozik:
- Ha sok pénzem lenne, vehetnék egy vízi-lovat.
- Minek neked a víziló? – kérdezi tőle a barátja.
- Nekem nem kell, de szeretném, ha annyi pénzem lenne!

Ok a sírásra

- Hát te miért sírsz? – kérdezi a szepegő Palót a bátyja.
- Azért, mert az a nagy fiú az előbb megbott és elesett.
- És ez miért fáj neked? – kérdezi a kicsit gyanakodva a testvére.
- Mert én gáncoltam el!

Korai kelés

- Zoli, nyáron mikor szoktál felkelni?
- Amikor a nap besüt az ablakomon.
- Nem korai ez?
- Dehogya! Az én ablakom nyugatra néz!

Fussunk!

- Pisti egy kapu előtt áll, és a csengőért ágaszkodik. Egy bácsi észreveszi, odamegy hozzá, és így szól:
- Várj, kisfiám, majd segíték – és megnyomja a csengőt.
- Most aztán fussunk, bácsi, mert mindjárt kiengedik a kutyákat! – mondja Pisti.

Biológiaórán

- A tanárnő megkérdezi:
- Miről ismerjük meg a mérges gombát?
- A hasfájásról – válaszol egy hang az utolsó padból.

Fogorvosnál

- Bandi a testvérével jelenik meg a fogorvosnál.
- Doktor bácsi, legyen szíves, vegye ki a rossz fogat, de ne használjon érzéstelenítőt.
- Hát te egy hős vagy! – mondja a fogorvos.
- Lássuk azt a rossz fogat!
- Bandi odafordul a testvérehez:
- No, öcsi, mutasd meg a fogorvos bácsinak, melyik fogad fáj!

Néma halak

- Jancsi megkérdezi a testvérétől:
- Mondd, Zsolti, miért némák a halak?
- Hogy tudsz ilyen butaságot kérdezni? – bosszankodik a fiú. – Te talán tudnál beszélni a víz alatt?

Villám

- Műszaki órán rászól a tanár az egyik tanulóra:
- Úgy csapkodsz a kalapáccsal, mint a villám!
- Olyan gyorsan dolgozom? – kérdezi a gyerek.
- Nem. Csupán azt akartam mondani, hogy a villám sem csap le kétszer ugyanarra a helyre!

Batman

- Két férfi iszik az Eiffel-torony tetején levő bárban. Már meglehetősen mennyiségű italt elfogyasztottak, amikor azt mondja az egyik:
- Te, repülünk már egyet itt a torony körül!
- Bolond vagy, komám, hiszen lezuhanunk!
- Dehogya! – mondja neki az első, azzal nekirugaszkodik, és pazar ívben körülrepüli a toronyt, majd lehuppan az ivóban.
- Mondom én, hogy meg ez!
- Erre a másik is nekirugaszkodik, de azonnal lezuhan és szörnyethal. Mire a pincér:
- De piszok vagy, Batman, amikor iszol!

Jó üzlet

- Hosszú idő után találkozik két barát.
- Miből élsz? – kérdezi az egyik.
- Két postagalambot árulok.
- Ezt hogy érted?
- Úgy, hogy amelyiket reggel eladom, az este hazarepül!

Baleset után

- Magához tér a kórházi ágyon a balesetben eszméletét veszített autóvezető, és révetegen körülnéz:
- Hol vagyok?
- A 14-esben – mondja a nővér.
- Cellában vagy kórtéremben?

Matekdoli

- Matekdolgozat. A tanár lediktál húsz példát, úgy gondolja, annyi elég lesz az egész órára. Tíz perc sem telik el, jelentkezik az egyik srác:
- Tanár úr, kérem, adna még néhány példát?
- Hogyan? Az előzőekkel már készen vagy?
- Nyavalyát! Csak azokhoz gözöm sincs. Az újakhoz talán több mázlim lesz!

Alapos ok

- Laci, miért nem voltál tegnap iskolában? – kérdezi az osztályfőnök.
- Nem jöhettem, tanár úr, mert erős hasmenésem volt.
- Ó, te szegény! Elrontottad a gyomrod?
- Nem, csak rágondoltam a matekdolgozatra!

Nekem kínai, neked pedig görög?

Minden nyelven máshogy fejezik ki, ha valami érthetetlennek tűnik: sok nyelvben igazán egzotikus kifejezésekkel lehet találkozni.

Mi, magyarok többnyire azt mondjuk, ha nem értünk valamit, hogy „ez nekünk kínai”. Kínában természetesen nem ezt a kifejezést használják, de a kínaival való összehasonlítás megtalálható a katalán, a holland, az angol, a horvát és még sok más nyelvben is.

Az arabul beszélők a hindit találják az érthetlenség szinonimájának, a finnnek és a franciák a hébert, az olaszok az arabot, a svédek és a norvégok pedig a görögöt. Akadnak azonban még egzotikusabb példák is. A délszláv nyelvterületeken például egy spanyol faluhoz (špansko selo), a németben pedig egy cseh településhez hasonlítják az „érthetetlen” nyelveket.

Különösnek mondható még az eszperantó nyelv idetartozó idiómája is. Mesterséges nyelv lévén, az eszperantó beszélői állítólag egy másik mesterséges nyelvet, a *volapüköt* pécézték ki az érthetlenség példaképeként.

Tudod-e, mi a palindrom?

Ha még nem, íme néhány példa, és magadtól is rájössz, miben rejlik a titok!

Öreged ír télen, e lét rideg erő.
Edit ebe szerez sebet ide.
Ó, nézem, ő dalol, a Döme, Zénó?
De perece reped.
Ali, lent e helynél a lény lehetne lila.
S ő hű, de dühös.
Rémes tóga bagót sem ér.
Nálatok az az akó talán?
Zénó, rád a madár, ó, néz.
Üresek, amin lélekkel élni ma keserű.
Tibor, adod a Robit?
Tánya, kérek kerek kerékanyát!
Tán ötet kitehetik tetőn át?
Sok sokkos kos.
Sokáig él Légi Ákos.

Színezd ki!

Ejtsük tisztán!

Megtapasztalhatod, mennyire fontos a magánhangzók színezésében a szájnýtás, az áll ejtésének mértéke, valamint a nyelv függőleges mozgása a szájüregben. Csak akkor világosak magánhangzóink, ha nem takarékoskodik az ember a szájnýtogatással és a nyelv kellő mozgásával.

Jól különítsd el a következő szavakat magánhangzók képzésével! Felülről lefelé kell haladnod az olvasással!

bált	fált	hája	hált
tál	tárt	balt	falt
haja	halt	tol	tart
bolt	fült	hója	holt
túl	tort	huja	hullt
túrt	belt	fölt	telt
tölt	tört	bélt	fült
télt	tült	túrt	tilt

Olvasd az oszlopokat alulról fölfelé haladva is!

Számok

Mi az összefüggés a következő számok között:

51 17 68 34 85?

Ládák és lakatok

Ádám és Éva egy kis ládikában küldhetik egymásnak a leveleiket. A gond az, hogy az Ádámnál levő lakatokhoz Évának nincs kulcsa, és viszont. Hogyan oldják meg a problémát? Nyitott ládában kulcsot nem küldhetnek egymásnak, mert azt a postás lemásolhatja.

		3				8		
7			5	8				3
	8				9			2
			4			1		8
8						4		7
		2		1				
					4			
	4	9	6		7			
						7	3	

Írd be a hiányzó számokat 1-9-ig úgy, hogy minden négyzetben, valamint vízszintesen és függőlegesen is szerepeljen az összes szám!

Számok – Ha növekvő sorrendbe teszed őket, látszik, hogy a felsorolt számok a 17-es többszöröseit.
Ládák és lakatok – 1. Ádám beteszi a levelet a ládába, lezárja, átküldi Évának. Éva is rátesz egy lakatot, a ládikát visszazárja. Ádám leveleszi saját lakóját, és ismét visszazárja a ládát Évának, aki a saját lakóját ki tudja nyitni. 2. Ádám nyitott lakatot küld át, Éva beteszi a ládába levelet, az ő nyitott lakóját, és lezárja a ládát Ádám lakójával. Ádám az Éva lakójával zárja le a ládát, amelybe előzőleg a levelet és az ő nyitott lakóját tette.)

Jusztika igazsága

Koronavírus

Hát mit mondjak, nagyon elegendem van mostanában. Koronavírus, koronavírus, koronavírus. Más nem is hallani. Az osztályban, a híradóban, a családban mindenki erről beszél. Azért írok nektek, mert úgy érzem, hogy ebben a témában nem is veszik komolyan a véleményemet. Pedig már százszor elmondtam, mit gondolok, de ennyi erővel a falnak is beszélhetek. Még nem is a felnőttek, hanem Céci és a többiek kezelnek úgy, mintha okoskodnék. Talán egy kicsit túl sokszor mondtam nekik ezeket a dolgokat, de ha egyszer igazam van! Viszont mielőtt titeket is halálra untatnának az elképzeléseimmel, először is elmesélem, hogy szereztem egyáltalán tudomást erről a betegségről. A suliban voltunk, ötperces szünetben történt. Céci éppen Kittit ugratta, elcsente a cuccait meg ilyesmi. Nem néztem jó szemmel, de feleslegesnek tartottam figyelmeztetni. Az utóbbi időben ugyanis több összetűzésre is sor került közöttünk. Ha rászólok, valószínűleg csak annyit értem volna el, hogy Kitti helyett engem kezd el macerálni. Így hát gondolataimba merülve néztem ki az ablakon. Szokásomhoz híven azonban most is félig nyitva tartottam a fületem, így a következő megjegyzés sem került el a figyelmem:

– Ugyan már, Kitti! Fogd a ceruzád, még koronavírussal leszek tőle!

Először nem akartam elárulni, hogy nem értem a szó jelentését. Volt már pár ciki élményem tudatlanságomnak köszönhetően az olyan dolgok terén, amiket „mindenki” tud, csak én nem. Ez legtöbbször azért fordul elő, mert nem vagyok fent a világhálón (inkább a könyveket bújom), vagy mert nincs mobilom... (A véleményemet ismeritek a mobilról.) Különböző még a húgom is nem egyszer a szemembe mondta, hogy látod, milyen rossz mobil nélkül az élet, most nem hívhatod fel anyát! Bár ezek a megjegyzések cseppet sem tántorítanak el a szándékomtól, azért díjaznám, ha nem így állna hozzá az elhatározásaimhoz. Na de ott tartottam, hogy például a kiránduláson az a bizonyos „crush” (valahogy úgy ejtik, hogy kras) szó is olyan megaláztatáshoz vezetett, hogy érthető, ha nem kívántam ezt magamnak még egyszer. Még Ági is majdnem tudomást szerzett róla, pedig éppen neki akartam legkevésbé az orrára kötni. (Majd egyszer elmondom, miért.) Nos, de hogy tényleg vissza-

térjünk a koronavírus témájához, úgy tűnik, a tudásvágyam erősebbnek bizonyult a szégyenérzetemnél. Amikor ugyanis Céci valamilyen oknál fogva felszívódott, odafordultam Kittihez:

– Mi a csuda az a koronavírus?!

– Te nem tudod, mi az? – meresztett nagy szemeket Kitti.

– Nem, de nem muszáj olyan hangosan mondani, hogy mindenki hallja?

– Ja... – mondta szinte suttogva, miközben elfojtott egy nevetéshamot.

– Igennn... Na szóval mi az?! – mondtam már kissé türelmetlenebbül.

– Egy újabban felfedezett betegség, ami halálos is lehet. Már vannak áldozatok, és majd hozzánk is eljut, ezért valószínű, hogy még hosszabb szünet lesz. Sőt, Franciaországban is elterjedt, Kínából indult...

– Rendben, de... Mik a tünetei? Egyáltalán honnan tudod te ezeket?

– Hát van az a 24. hu weboldal, meg...

– Jó, de mik a tü-ne-te-i?

– Azt mondják köhögés, legalábbis azzal kezdődik, de...

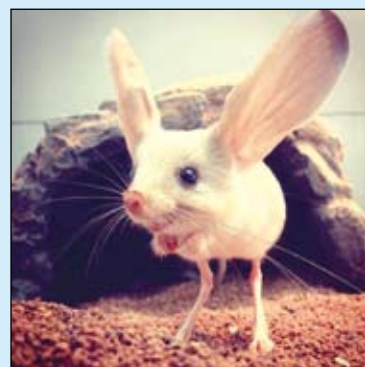
Hogy mit akart még mondani Kitti, az már sosem derült ki, mert abban a pillanatban belépett az angoltanár.

– Szuper... – dörmögtem. Nem szeretem az angolt. Ha anyukám nincs, már tuti megbuktam volna. Most nem azért, de a tanárőnő tényleg nem magyaráz el semmit. (Hogy pontosan milyenek az órái, azt részletesebben szeretném elmesélni. Majd egy másik történet során időt szakítok rá.) Na de az a lényeg, hogy alig bírtam kivárni a cseppet. Szerencsére utolsó óra volt. Andreával mentem haza. Otthon megemléstem anyának a koronavírussal ügyet, és cseppet sem lepődtem meg, amikor tájékoztatott, hogy már tud a dologról. (Amióta elkezdte írni a doktorátusát, állandóan híreket kell olvasnia.) Megkérdeztem, hogy fél-e, és örömmel nyugtáztam nemleges válaszát. Jaj, de ne higgyétek azt, hogy ezzel vége! Ma Céci megint kihozott a sodromból, és csak azért nem mesélem el az esetet, mert sietnem kell plakátkészítésre Andreához. Jesszusom, mindjárt fél négy?! Elkések, ha nem indulok most azonnal! (Ne aggódjatok, a következő részben mindent elmondok.) Sziasztok!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Előző nyereményjátékunkban egy állatka nevét kellett kitalálnotok. A dús szőrű, járatrendszereket ázó emlős a **vombat**. E heti nyereménykérdésünk pedig egy másik állattal kapcsolat, amely Mongólia és Kína sivatagjaiban honos. Apró, rovarévó, éjszakai életmódú élőlény. A sivatagi élőlény elnevezése kulakjához kapcsolódik. Jól nézzétek meg, s írájatok meg nekünk, mi a neve!

A helyes választ legkésőbb március 26-ig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vajdaság Mišića 1., 21000 Novi Sad.** A választ elküldheted a **jopajtas.szerk@magyarszo.rs** e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonom
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vajdaság Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter**
■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs